

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

พระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 978-974-01-9841-3

พิมพ์ครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๕๕

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๕๓๔ ๓๐๓๓, ๐ ๒๕๑๔ ๔๐๓๓ โทรสาร : ๐ ๒๕๓๙ ๙๙๕๖

จัดจำหน่าย : องค์การค้าของ สกสค.

๖๙ อาคาร ๙ ถนนราชดำเนินกลาง แขวงบวรนิเวศ

เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๖๒๙ ๑๙๑๐-๑๑ โทรสาร : ๐ ๒๒๔๐ ๓๖๔๐, ๐ ๒๒๔๒ ๕๔๓๐

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต

หนังสือเรียนยังคงมีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา มี พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นประธานกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิทั้งฝ่ายสงฆ์และฆราวาส เป็นกรรมการ ดังรายนามที่ปรากฏท้ายหนังสือนี้

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เล่มนี้มีเนื้อหาสาระครบถ้วนตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยึดพระรัตนตรัยเป็นแกนกลางในการเรียนรู้ โดยจะต้องจัดการเรียนรู้ตามหลักโอวาท ๓ และไตรสิกขา เพื่อสร้างเยาวชนไทยให้เป็นคนดี ว่านอนสอนง่าย มีศีล สมာธิ ปัญญา คิดดี คิดเป็นและคิดถูก มีสติสัมปชัญญะ หนังสือเรียนเล่มนี้ ได้จัดทำให้เหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน กล่าวคือ มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นเรื่องราวผ่านตัวละครที่มีวัยใกล้เคียงกับผู้เรียน ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย จูงใจผู้เรียน และสอดแทรกกระบวนการคิด การปฏิบัติที่กลมกลืนกับเนื้อเรื่อง รวมทั้งเสนอแนะแนวการจัดการเรียนรู้และการประเมินตนเองตามหลักอริยวัฑฒิ ๕ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีชีวิตที่สงบสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังว่าหนังสือเรียนเล่มนี้ จะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร และยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป ขอกราบขอบพระคุณพระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ประธานกรรมการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเรียนเล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ไว้ ณ โอกาสนี้

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๙ มกราคม ๒๕๕๓

คำชี้แจง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๒๗ วรรคแรก กำหนดให้มีการจัดทำ “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ” ดังนั้น เพื่ออนุวัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสาระการเรียนรู้ พระพุทธศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จึงได้มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๙๓/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมีพระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต

คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายได้เร่งรีบดำเนินการจัดประชุมทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาไปพร้อมๆ กัน โดยมีการจัดทำในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ (๖ เล่ม) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ (๑ เล่ม) ก่อน เพื่อให้ทันประกาศใช้เป็นหนังสือเรียนในปี การศึกษา ๒๕๕๓ นี้

อนึ่ง มีข้อที่ชี้แจงทำความเข้าใจในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตร ฉบับใหม่นี้ว่า กรอบความคิดในการจัดทำนี้ยึดพระรัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแกนกลางในการเรียนรู้ โดยกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาตาม หลักโอวาท ๓ ไตรสิกขา และอริยสัจ ๔ ไปพร้อมกัน เพราะฉะนั้น หนังสือเรียนแต่ละชั้น จึงมีหน่วยการเรียนรู้ ๓ หน่วยตามองค์ ๓ ของพระรัตนตรัย การเรียนการสอนจะต้องมี ความเชื่อมโยงกัน และนอกจากการทำความเข้าใจเนื้อหาแล้ว ยังมุ่งเน้นให้รู้จักวิเคราะห์ และสามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตได้ถูกต้องสมบูรณ์เหมาะสมด้วย

ขออนุโมทนาขอบคุณกรรมการทุกคนที่มีส่วนร่วมในการทำหนังสือเรียนนี้โดยทั่วกัน

(พระธรรมโกศาจารย์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประธานกรรมการ

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ บ้านของเสรี

๑

บทที่ ๒ ชุมชนของเสรี

๑๓

บทที่ ๓ วัดในชุมชน

๓๑

บทที่ ๔ โรงเรียนของเสรี

๕๓

ภาคผนวก

๗๗

บทที่ ๑

บ้านของงูสวัด

บ้านไม้ทรงปั้นหยา ทาสีเขียวอ่อนเย็นตาหลัง
หนึ่ง ปลูกไม้ไกลจากชุมชน สมาชิกในบ้านมีตา
ยาย พ่อ แม่ เสรี และสุดา ปกติตอนหัวค่ำทุกคน
มักนั่งพักผ่อนอยู่ด้วยกันที่ห้องนั่งเล่น หรือทำงาน
เล็กๆน้อยๆ เช่นวันนี้ยายและแม่กำลังเตรียมอาหาร
และดอกไม้สำหรับตักบาตร ตาช่วยเจียนใบตอง
ใช้รองถาดและห่อขนม พ่อกำลังอ่านหนังสือ เสรี
กำลังวาดรูป และสุดากำลังทำการบ้าน

ต้องพยายามวาดบ่อยๆ นะลูก
ความพยายามจะทำให้สำเร็จ
พ่อจะยกตัวอย่างความพยายาม
ของคนที่เขาทำได้ ให้ฟัง

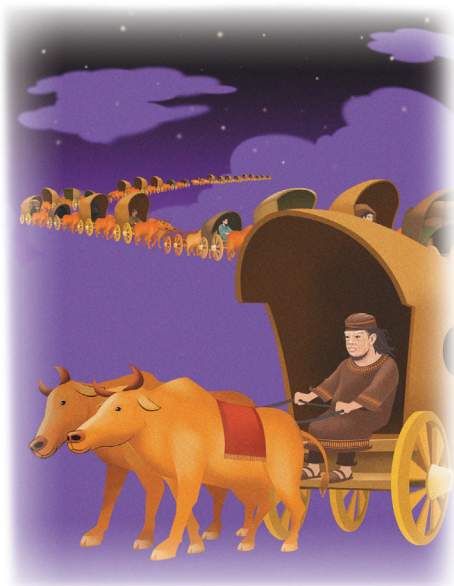
พ่อครับ วันนี้ครูชมว่า
ผมวาดรูปเก่ง ผมอยากเป็น
นักวาดภาพครับ

เรื่อง พ่อค้าผู้ไม่ละความเพียร

กาลครั้งหนึ่ง ณ เมืองพาราณสี มีพ่อค้าหนุ่มชื่อ
 สัตถวาหะ เป็นนายกองเกวียนบรรทุกสินค้าห้าร้อย
 เล่มเกวียนไปขายต่างแดน ต้องเดินทางรอนแรมผ่าน
 ทะเลทรายในเวลากลางคืน และพักผ่อนในเวลากลางวัน
 มีคนนำทางขับเกวียนด้วยการดูดาว

อีกเพียงคืนเดียวก็จะพ้นเขตทะเลทราย และถึงเมืองที่จะขายสินค้า เพื่อให้กองเกวียนบรรทุกน้ำหนักเบา นายกองเกวียนจึงให้ทุกคนเทน้ำและสิ่งของที่ไม่จำเป็นทิ้ง

คนนำทางเผลอหลับ ไม่มีใครบังคับเบี่ยงนแทน
วัวลากเกวียนไปเอง พอรุ่งเช้าทุกคนตกใจมาก เพราะ
กองเกวียนกลับมาที่เดิม ทั้งยังขาดน้ำและเสบียง
อาหารอีกด้วย

นายกองเกวียนเดินไปหาแหล่งน้ำ พบกอหญ้า
เขียวชอุ่มแห่งหนึ่ง เขาเชื่อว่ามีน้ำอยู่ใต้ดิน จึงให้คน
ช่วยกันขุดจนเหนื่อยอ่อน ก็ไม่เจอน้ำ เจอแต่หินดาน
ก้อนใหญ่ เขาจึงให้กลับไปเอาขวานมาทุบหินดาน
จนแตก ทันใดก็มีสายน้ำพุ่งขึ้นมา ทุกคนในกองเกวียน
มีน้ำดื่ม และรอดพ้นจากความตาย

“ตัวอย่างที่พ่อเล่ามานี้เป็นนิทานชาดก เรื่อง **วันอุปถชาดก** เป็นเรื่องราวความเพียรของ พระพุทธเจ้า เมื่อครั้งเกิดเป็นนายกองเกวียน และ ต้องเผชิญความลำบากกลางทะเลทราย ชี้ให้เห็นว่า คนเราถ้าพยายามอย่างยิ่งย้อมประสบความสำเร็จ”
พ่อสรุปปิดท้าย

“พ่อครับ ถ้าผมอยากเป็นนักวาดภาพที่ดี มีชื่อเสียง ผมต้องขยันและตั้งใจวาดรูปใช่ไหม
ครับพ่อ” เสรีถาม

พ่อยิ้มรับแทนคำพูด

เด็กๆ ตื่นนอน อาบน้ำแต่งตัวเองตามที่แม่ สอนว่า ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน หรือ **อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ** (อัสตตา หิ อัสตตะโน นาโถ) เป็น พุทธศาสนสุภาษิตที่เด็กดีควรปฏิบัติ

วันวิสาขบูชา เป็นวันที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับชาวพุทธ เพราะเป็นทั้งวันประสูติหรือวันเกิด วันบรรลุนิพพาน และวันสิ้นพระชนม์ของพระพุทธเจ้าผู้เป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา

ถ้าเรียกให้ถูกต้อง ควรเรียกว่าวัน**ประสูติ** วัน**ตรัสรู้** และวัน**ปรินิพพาน** ตรงกับวันเพ็ญเดือนหก หรือวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖

พระพุทธเจ้าเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ และพระนางสิริมหามายา **ประสูติ**เมื่อวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ณ สวนลุมพินีวัน ดินแดนระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับกรุงเทวทหะ ทรงพระนามว่า เจ้าชายสิทธัตถะ

พระสิทธัตถะทรงศึกษาค้นคว้าหาวิธี
ช่วยให้พระองค์พ้นทุกข์ และช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์
อยู่นานถึง ๖ ปี จึงได้**ตรัสรู้**เป็นพระพุทธเจ้า
ในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ซึ่งตรงกับ
วันประสูติ เมื่อพระชนมายุได้ ๓๕ พรรษา

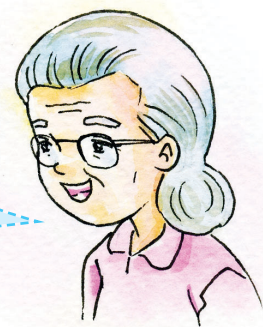

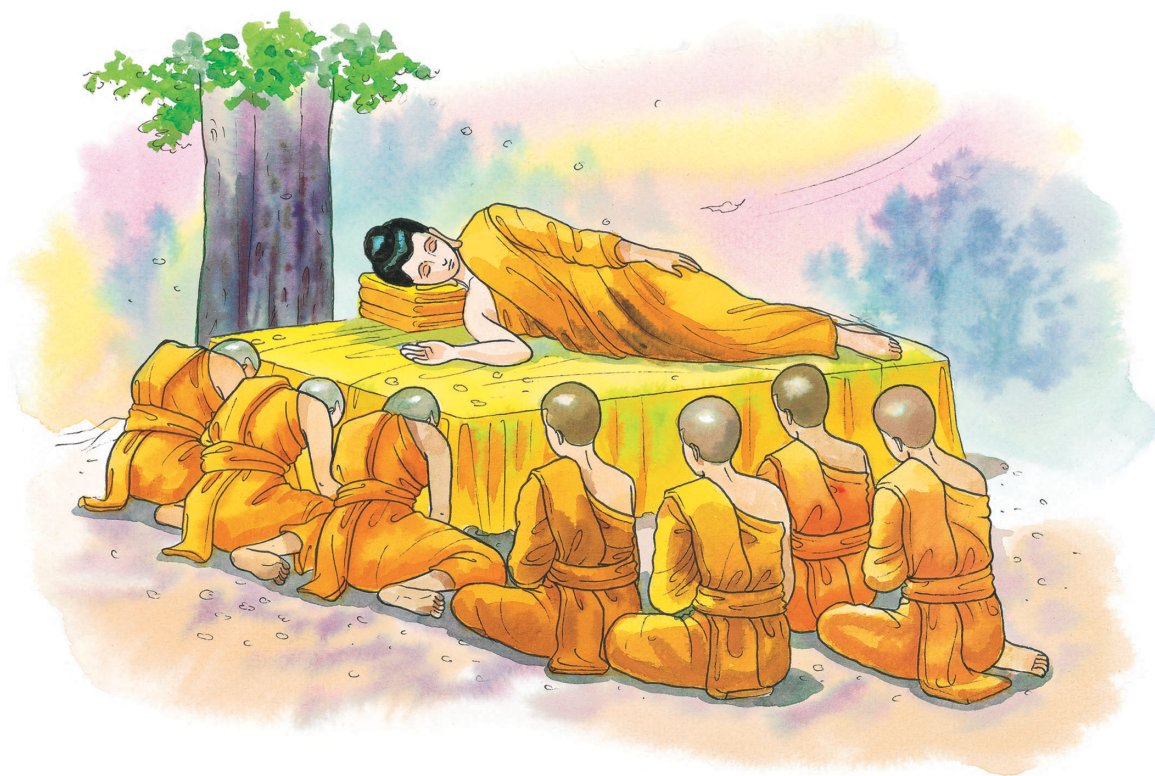
หลังจากตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้า
ได้เสด็จไป**แสดงธรรมครั้งแรก**ที่เรียกว่า
ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร (ท่า-มะ-จัก-
กั-ปะ-วัด-ตะ-นะ-สูด) โปรดปัญจวัคคีย์
ผู้ที่บวชธรรมท่านแรกคือ “โกณฑัญญะ”
และต่อมาได้ทูลขอบวชเป็นภิกษุรูปแรก
ในพระพุทธศาสนา เราเรียกวันนี้ว่า
วันอาสาฬหบูชา (อา-สาน-หะ-บุ-ชา)
ซึ่งตรงกับวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘

นอกจากวันวิสาขบูชาและวันอาสาฬหบูชา
แล้ว ยังมีวันเพ็ญสำคัญอีกวันหนึ่งคือ **วันมาฆบูชา**
ตรงกับวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ซึ่งพระพุทธเจ้า
ได้**ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์** ประกาศหลักธรรม
สำคัญของพระพุทธศาสนาแก่พระอรหันต์
จำนวน ๑,๒๕๐ องค์

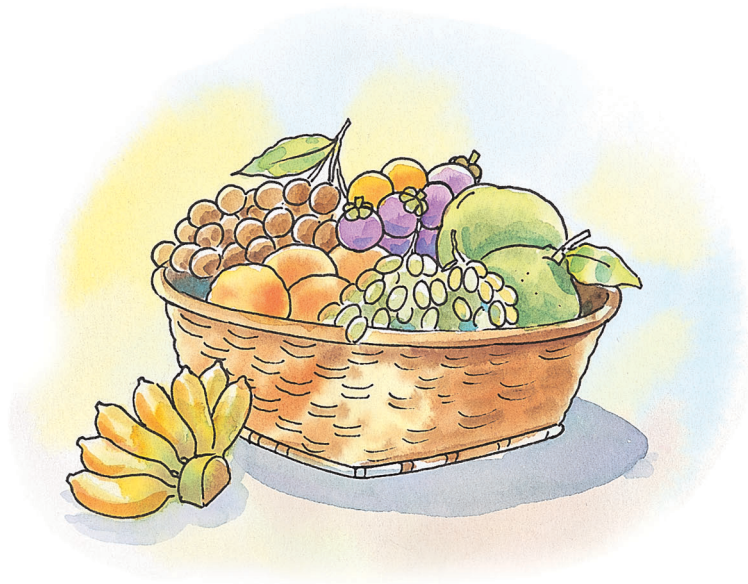

พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนประชาชนเป็นเวลา
นานถึง ๔๕ ปี และ**เสด็จปรินิพพาน**เมื่อพระชนมายุ
ได้ ๘๐ พรรษา เมื่อเสด็จปรินิพพานได้ ๗ วัน
วันรุ่งขึ้นมีการ**ถวายพระเพลิง**พระพุทธสรีระ
วันนี้เรียกว่า **วันอัฐมีบูชา**

បារាំង

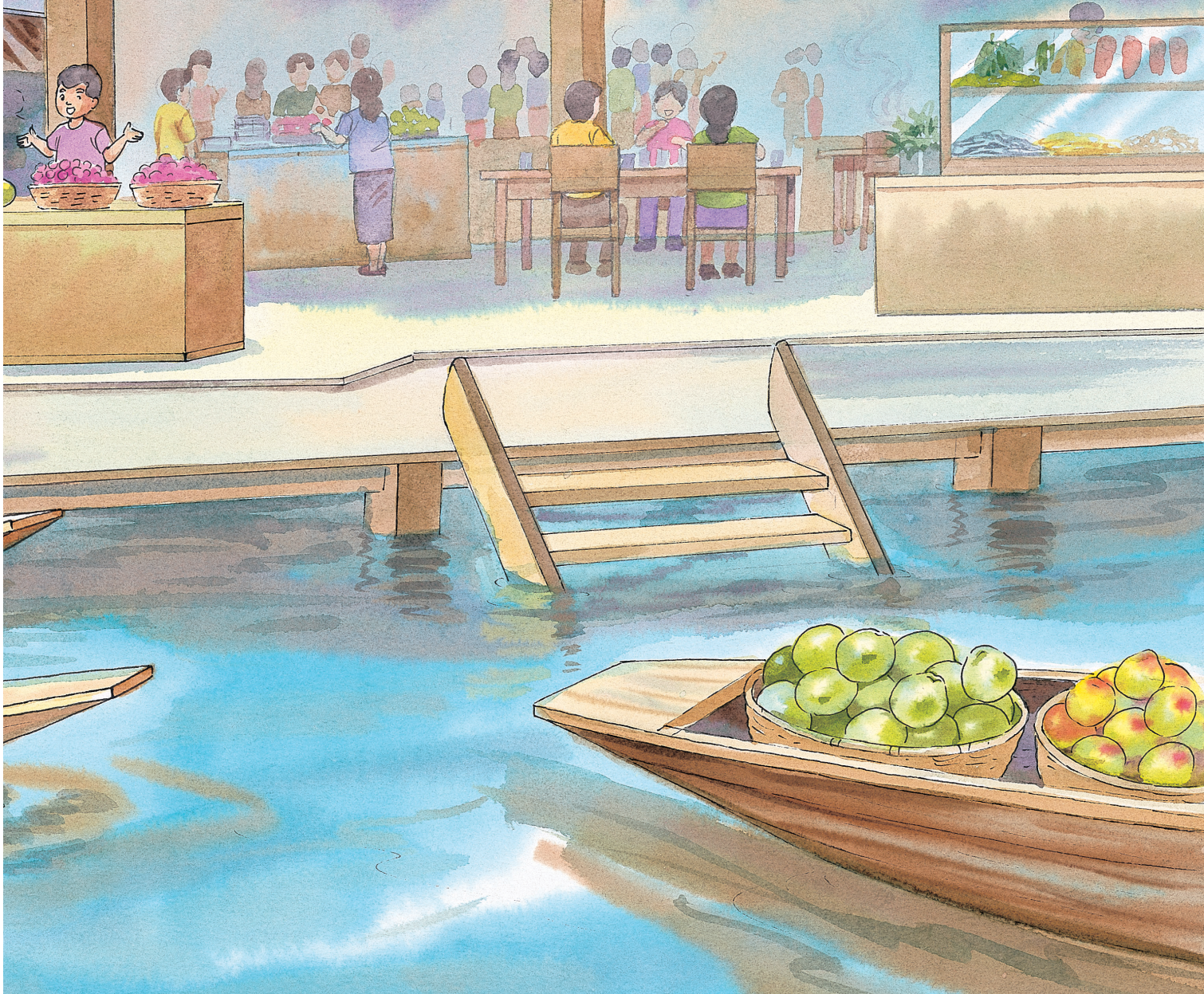
ផ្លែឈើប្រភេទផ្លែ

ชุมชนในหมู่บ้านของเสรี มีตลาดนัดทุกวันหยุด
สุดสัปดาห์ มีสินค้าของชุมชน ทั้งของกินของใช้
ออกมาจำหน่ายจนลานตา ให้คนในชุมชนและ
คนต่างถิ่นได้เลือกซื้ออย่างพอใจตั้งแต่เช้าจนค่ำ

อาหารตามสั่ง

“ทำไมพ่อกับแม่ชอบมาซื้อของร้านป้าพวง
ครับ”

แม่ยิ้มและอธิบายว่า “แม่ชอบมาซื้อของที่นี่
เพราะป้าพวงจะขายของดี มีคุณภาพ ราคาไม่แพง
เกินไป บางอย่างก็ลดราคาให้มาก ป้าพวงพูดจา
ไพเราะ เป็นกันเองกับทุกคนในชุมชน บางครั้ง
ลืมของที่ซื้อ ป้าพวงก็จะเก็บไว้ให้”

เสรีหันมาถามสุดา “อย่างนี้ถ้ามากับคุณยาย
คุณยายจะบอกว่า ป้าพวงปฏิบัติตามหลักธรรม
อะไรนะ พี่สุดา”

“อ้าว ถ้าใครตอบได้พ่อจะพา
ไปเลี้ยงก๋วยเตี๋ยว” พ่อเสริม

“ก็ สังคหวัตถุ ๔ อย่างไรล่ะ
ได้แก่

ทาน (ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)

ปิยวาจา (พูดจาไพเราะ)

อตถจริยา (บำเพ็ญ

ประโยชน์)

และ **สมานัตตา** (วางตนเสมอต้นเสมอปลาย)”
สุดาตอบอย่างคล่องปาก เพราะจำและเข้าใจที่ยาย
สอนได้ดี

“เก่งมากลูก” พ่อชม

เมื่อทุกคนรับประทานข้าวเรียบร้อยแล้ว พ่อ
กับแม่ได้ไปซื้อเสื้อผ้าสำหรับฝากตาและยาย

“แม่ครับ ถ้าเราได้เงิน ๕๘๐ บาท กลับบ้านแล้ว
นำไปคืนเขาทีหลัง จะเรียกว่าเราโกงไหมครับ” เสรี
ถาม

“ถ้าเราไม่ได้ตั้งใจ เมื่อเรารู้ทีหลัง แล้วนำไปคืนแม่ค้า ก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าไม่คืน ถือว่าไม่ซื่อสัตย์เป็นคนไม่ดี **ผิดศีล ๕** หรือ**เบญจศีล**ข้อที่ ๒ ที่ห้ามลักทรัพย์ หรือถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้มาเป็นของตน” แม่อธิบายน

“แม่ครับ คนดีคือคนเช่นไรครับ” เสรีถาม

“ก็คือคนที่มีความประพฤติทางกาย วาจา ใจ ถูกต้องตามระเบียบของสังคมหรือหลักธรรมของศาสนา พระพุทธศาสนาเน้นให้คนประพฤติชอบ ด้วยการ**ละเว้นจากคิดชั่ว พูดชั่ว ทำชั่ว** และควร**ประพฤติดี**ให้สม่ำเสมอ และที่สำคัญที่สุดคือการ**ทำจิตใจให้ผ่องใส เบิกบาน**” แม่อธิบายให้เสรีกับสุดาฟัง

“แม่คะ นอกจากเว้นทำความชั่วแล้ว จะต้องทำความดีคู่กันใช่หรือไม่คะแม่” สุดาถาม

“ใช่ลูก เราควรทำ**ความดี ๕ อย่าง** คือ**เบญจธรรม**ควบคู่กันไปด้วย ได้แก่ เมตตา กรุณา สังฆาอาชีวะ กามสังวร มีสัจจะ และมีสติ” แม่ตอบ

สุดาฟังแม่ทำให้สงสัยความหมายของคำว่า
สัมมาอาชีวะ และกามสังวร ว่าคืออะไร แต่เมื่อ
นึกถึงตารางเทียบ**ศีล ๕** และ**ธรรม ๕** ที่พ่อติดไว้
ที่ห้องนั่งเล่นให้อ่านเพื่อนำไปปฏิบัติ ก็เข้าใจขึ้น

ศีล ๕ (เบญจศีล) ข้อควรละเว้นในการปฏิบัติ	ธรรม ๕ (เบญจธรรม) ข้อควรประพฤติดุปฏิบัติ
๑. เว้นจากการเบียดเบียน รังแก ทำร้ายหรือฆ่าสัตว์	๑. มีความรักและความสงสาร (เมตตา กรุณา)
๒. เว้นจากการลักขโมย หยิบ ฉวยเอาสิ่งของของคนอื่น ที่เจ้าของไม่ได้ให้	๒. มีอาชีพที่สุจริต (สัมมาอาชีวะ)
๓. เว้นจากการแย่งชิงสิ่งของ ที่เป็นของรักของหวงแหน ของคนอื่นมาเป็นของตนเอง	๓. ควบคุมอารมณ์ให้เย็นดี พอใจ ในสิ่งที่ตนมีอยู่ (กามสังวร)
๔. เว้นจากการพูดปด พูด คำหยาบ เพ้อเจ้อ ไร้สาระ	๔. มีความซื่อสัตย์ (สัจจะ)
๕. เว้นจากการเสพสิ่งมีนเมาต่าง ๆ	๕. มีสติรู้ตัวอยู่เสมอ (สติสัมปชัญญะ)

“แม่ครับ อย่างที่ยายพูดเสมอว่า ยายไม่อาย
ที่ยายเป็นชาวนาชาวสวน เพราะเป็นสัมมาอาชีพะ
ใช่ไหมครับ” เสรีถาม

“ใช่แล้วลูก การทำนาทำสวนเป็นสัมมาอาชีพะ
หรืออาชีพสุจริตจะ แม่ภูมิใจในอาชีพของตากับ
ยายมาก” แม่อธิบายต่อ

“พูดถึงยาย แม่จะไปซื้อยาหอมให้ยายด้วย
เพราะเดี๋ยวนี้ยายเป็นลมบ่อย” แม่พูด

“ถ้าอย่างนั้นหนูขอซื้อขนมไปฝากตากับยาย
นะคะแม่” สุดาขอแม่

“ดีแล้วลูก เด็กดีต้องมีน้ำใจต่อพ่อแม่ ปู่ย่า
ตายาย ตอบแทนท่านเมื่อเรามีโอกาส เรียกว่าเป็น
คนมีความกตัญญูกตเวทิจะ เราไปซื้อยาหอมและ
ขนมกันเถอะ” แม่ชมสุดาและชวนทุกคนไปซื้อของ
และขนมที่ต้องการ

ขณะเดินเกือบถึงบ้าน ปรากฏว่าฝนที่ไม่ได้
ตั้งเค้าก็เทลงมา ทุกคนเปียกฝนกันทั่ว

วันรุ่งขึ้น เสรีเป็น
ไข้หวัดไปโรงเรียนไม่ได้
แม่เฝ้าดูแลเสรี ให้เสรี
รับประทานยาแก้ไข้หวัด
เช็ดตัว รับประทานอาหาร
ดื่มน้ำอุ่น และนอนหลับ
พักผ่อน

“ลูกตัวร้อนมาก!”
แม่อุทาน

“แม่ครับ ผมปวด
ศีรษะจังเลยครับ แต่ผม
อยากไปโรงเรียนครับแม่” เสรีพูด

“ไปไม่ได้นะลูก ลูกกำลังไม่สบาย และแม่จะ
บอกให้พ่อลาคุณครูประจำชั้นให้ เพราะพ่อต้อง
ไปสอนอยู่แล้ว” แม่บอกเสรี

เช้าวันรุ่งขึ้น เสรีตื่นขึ้นมาด้วยอาการดีขึ้น
หายป่วยแล้ว เสรีกราบแม่ด้วยความรู้สึกซาบซึ้ง
ในพระคุณ

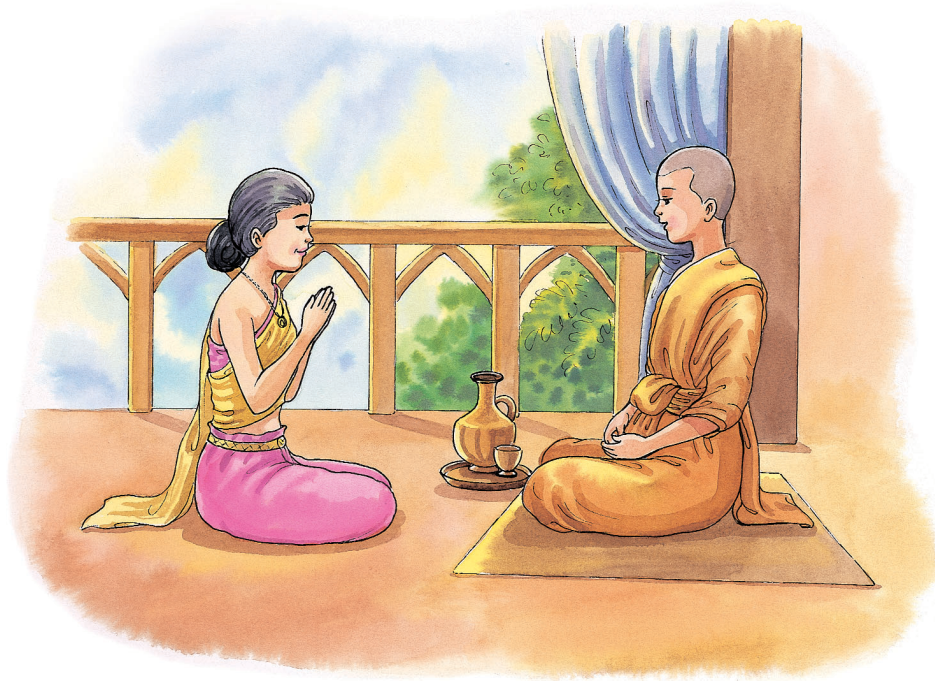
เย็นวันหนึ่ง เสรีกับสุดากำลังช่วยกันปรนนิบัติ
ยาย พ่อและแม่ของเสรีกลับจากไปทำธุระ พอถึง
บ้าน สูดาก็นำน้ำมะตูมใส่แก้วมาให้พ่อและแม่
ดื่ม พร้อมกับกล่าวว่า

“นี่คือน้ำมะตูม พ่อกับแม่ดื่มและพักผ่อน
ให้สบายนะคะ” สูดาบอกรอย่างเอาใจพ่อ

“เอาใจพ่ออย่างนี้ สงสัยอยากฟังเรื่องราว
สนุกๆ อีกละสิ เอาละ พ่อเล่าเรื่อง พระสารีบุตร
โปรดมารดาให้ลูกฟัง ดีไหม” พ่อพูด

“ดีค่ะ หนูอยากฟังอยู่แล้ว” สูดากล่าว
พ่อเล่าด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจนชวนฟัง ดังนี้

พระสารีบุตรนั้น ท่านเป็นบุตรของหัวหน้า
หมู่บ้าน มีน้องชายและน้องสาว รวม ๖ คน
วันหนึ่งได้ฟังธรรมจากพระอัสสชิเถระ ได้บรรลุ
ธรรมเป็นพระโสดาบัน ภายหลังได้เฝ้าพระพุทธเจ้า
และฟังธรรมจนได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ ต่อมาท่าน
ได้ชักชวนน้องชาย น้องสาวมาบวชเป็นภิกษุและ

ภิกษุณี และทั้งหมดได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ก่อน
จะปรินิพพาน พระสารีบุตรเป็นห่วงมารดา คิดว่า
จะต้องไปโปรดมารดาให้มานับถือพระพุทธศาสนา
ให้ได้ จึงไปเทศน์โปรดจนมารดาได้บรรลุเป็น
พระโสดาบัน นับว่าท่านเป็นบุตรที่กตัญญูต่อ
มารดาโดยแท้

“พ่อคะ นอกจากพระสารีบุตรแล้ว มีใครอีกที่
มีความกตัญญูอย่างยอดเยี่ยมต่อพ่อแม่คะ” สุธา
ถาม พ่อจึงเล่าเพิ่มเติม ดังนี้

เรื่อง สุวรรณสาม

พระพุทธเจ้าเมื่อครั้งที่เกิดเป็นสุวรรณสาม ก็ได้
รับยกย่องว่า เป็นยอดกตัญญู คือ ได้เลี้ยงดูพ่อแม่
ที่แก่และตาบอด วันหนึ่งขณะออกไปตักน้ำมาให้
พ่อแม่โดยมีฝูงสัตว์ป่า เช่น เก้ง กวาง เดินตามไปด้วย
ถูกพระเจ้ากบิลยักษเจ้าเมืองพาราณสีที่ออกไปล่าสัตว์
ยิงด้วยลูกธนูอาบยาพิษ สุวรรณสามก่อนจะสลบ
ได้คร่ำครวญถึงพ่อแม่ว่า หากตนตายไป พ่อแม่ก็จะ
ต้องอดตายด้วย ทำให้พระเจ้ากบิลยักษรู้สึกเสีย-
พระทัยมาก ทรงรับว่าจะเลี้ยงพ่อแม่ของสุวรรณสาม
แทน

พระเจ้ากบิลยักษจึงไปบอกพ่อแม่ของสุวรรณสาม และพามาที่สุวรรณสามนอนสลบอยู่ ทั้งหมดตั้งจิตอธิษฐานขอให้บุญบารมีของตนและสุวรรณสามที่เคยทำไว้ ดลบันดาลให้สุวรรณสามฟื้น ด้วยอำนาจบุญบารมีและคำอธิษฐาน สุวรรณสามฟื้นขึ้น พ่อแม่ของสุวรรณสามดีใจมาก ตาที่มองไม่เห็น ก็กลับมองเห็นอีกครั้งหนึ่ง

พ่อเล่าเรื่องสุวรรณสามจบ เสรีก็ถามขึ้นว่า
“ฟังแล้วน่าเลื่อมใส
จึงเลຍนะครັบพ่อ ผมจะ
อ่านเรื่องนี้ได้ที่ไหน
ครັบ”

“จากพระไตรปิฎก
สิลฺลฺก” พ่อตอบ

“พระไตรปิฎกคืออะไรครັบพ่อ” เสรีถามอย่าง
สนใจ

“พระไตรปิฎกเป็นหนังสือหรือคัมภีร์ที่สำคัญ
ของพระพุทธศาสนาที่บันทึกคำสั่งสอนของ
พระพุทธเจ้า” พ่ออธิบาย

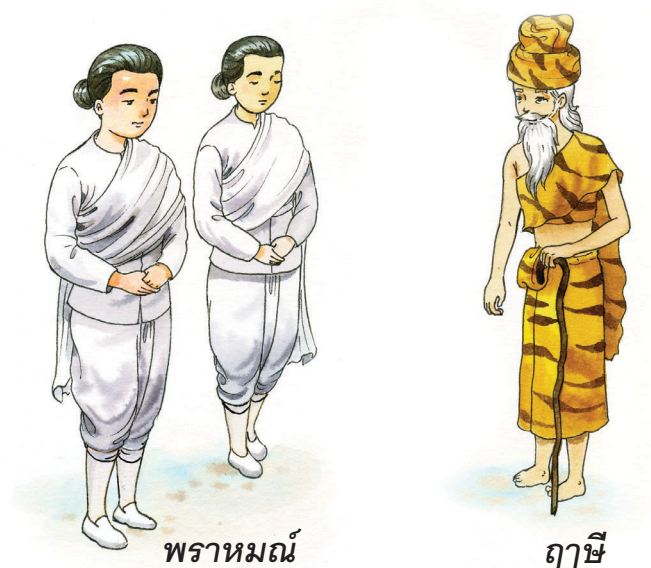

“แสดงว่าพระไตรปิฎกเป็นหนังสือที่สำคัญมากนะครับ และคงจะมีเรื่องราวสนุกๆ มากมายด้วยใช่ไหมครับ” เสรีถาม

“ถูกต้องแล้วลูก” พ่อตอบพลางยิ้มให้เสรี

วันหนึ่งหลังจากเลิกเรียนแล้ว เสรีกลับมาถึงบ้านพร้อมกับพี่และพ่อ เสรีกับสุดาไหว้แม่และยาย แล้วจึงไปอาบน้ำ เมื่อทุกคนรับประทานอาหารเย็น และเสรีกับสุดาทำการบ้านเสร็จแล้ว เสรีพูดกับยายว่า

“ยายครับ วันนี้ที่โรงเรียน คุณครูเปิดโทรทัศน์ให้ดูภาพยนตร์เรื่องพระเวสสันดร ในเรื่องมีฤาษีกับพราหมณ์ชุก สนุกจังเลย เดี่ยวนี้ฤาษียังมีอยู่ไหมครับ”

พราหมณ์

ฤาษี

“มีจ๊ะ” ยายตอบ “ฤษีคือนักบวชนอก
พระพุทธศาสนาที่ปฏิบัติธรรมอยู่ในป่า ปัจจุบันยัง
มีในประเทศอินเดีย และประเทศพม่า” ยายเล่าต่อ

“แล้วพราหมณ์คือใครครับยาย” เสรีถามด้วย
ความอยากรู้

“พราหมณ์คือนักบวชในศาสนาพราหมณ์
มีหน้าที่สั่งสอนและทำพิธีกรรม เช่น พราหมณ์
ผู้นำในการประกอบพระราชพิธีแรกนาขวัญ” ยาย
เล่าให้เสรีฟัง

“ยายครับ ฤษีกับสามเณรต่างกันอย่างไร
ครับ” เสรีถามอย่างสนใจ

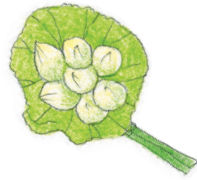

“**ภิกษุ**คือชายที่อายุครบ ๒๐ ปีขึ้นไปบวช
รักษาศีล ๒๒๗ ข้อ จะเรียกกันว่า **พระ** ก็ได้
ส่วน**สามเณร** คือชายที่อายุน้อยกว่า ๒๐ ปี
บวชรักษาศีล ๑๐ ข้อ ทั้งภิกษุและสามเณร เรียก
ว่า **สมณะ** ส่วนพระสงฆ์ แปลตามตัวว่า หมู่
สาวกของพระพุทธเจ้า คำว่า พระสงฆ์นำไป
ใช้กับคำอื่นๆอีกมาก หลานค่อยๆ เรียนไป ก็จะรู้
มากขึ้นจ้ะ”

ပုဒ်တီၢ်

ဝိသုဒ္ဓိသုဒ္ဓိ

วันเสาร์นี้ตรงกับวันพระ ตายายพาเสรีและ
สุดา ไปทำบุญที่วัด เสรีและสุดาชอบไปวัดกับตา
และยาย มีคนไปทำบุญที่วัดมากมายทุกวันพระ

เมื่อเดินเข้าไปในวัด เสรีเห็นอุโบสถ เห็นคน
ถอดรองเท้าวางไว้อย่างเป็นระเบียบบนชั้นวางรองเท้า
หน้าอุโบสถ เสรีถามยายว่า “ยายครับ ทำไมต้อง
ถอดรองเท้าก่อนเข้าไปในอุโบสถครับ”

ยายตอบว่า “เมื่อเข้ามาในบริเวณวัด เราต้อง
แสดงความเคารพต่อสถานที่ คือ ไม่วิ่งเล่น ไม่พูด
คุยส่งเสียงดัง ต้องแต่งกายสุภาพ เมื่อเข้าไปใน
อุโบสถต้องไม่สวมรองเท้า ไม่สวมหมวก และเมื่อ
เดินผ่านอุโบสถหรือเจดีย์ เราควรยกมือไหว้ด้วย
ความเคารพ”

ตายายพาเสรีและสุดาไปที่ศาลาการเปรียญ
สุดาพบเพื่อนๆ ที่มาทำบุญกับพ่อแม่บ้าง มากับ
ป้าบ้าง มากับพี่ ป้า น้า อาบ้าง

ทุกคนหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ต่างก็นำ
ข้าวปลาอาหาร มาทำบุญและรับประทานร่วมกัน
ตาเดินนำยาย เสรี และสุดาไปที่โต๊ะหมู่บูชา
เพื่อกราบพระรัตนตรัย

ตาเห็นเสรีและสุดากราบพระรัตนตรัยไม่
ถูกต้อง จึงสอนว่า “การกราบพระรัตนตรัย ผู้ชาย
ผู้หญิงจะนั่งไม่เหมือนกัน”

ผู้ชายนั่งคุกเข่า ประนมมือเสมอก
ตั้งตัวตรง

ผู้หญิงนั่งพับฝ่าเท้า ประนมมือเสมอก
ตั้งตัวตรง

จากนั้นทั้งผู้ชายและผู้หญิงยกมือที่ประนม
ขึ้นจดหน้าผาก ก้มศีรษะลงเล็กน้อย

แล้วหมอบกราบลงกับพื้น หน้าผากอยู่
ระหว่างมือสองข้างที่แบแนบกับพื้น แล้ว
ตั้งตัวขึ้น ทำอย่างนี้ ๓ ครั้ง

เมื่อกราบพระรัตนตรัยแล้ว เสรีและสุดาขอ
อนุญาตตาทายไปหาเพื่อนๆ ครู่หนึ่งต่อมา หมู่
พระสงฆ์เดินขึ้นมabenศาลาการเปรียญ แล้วไปนั่ง
ที่อาสน์สงฆ์ ชาวบ้านเริ่มพิธีตักบาตร ถวาย
ภัตตาหารแด่พระสงฆ์

ต่อมาพระสงฆ์อาวสุเแสดงพระธรรมเทศนา
ให้ชาวบ้านฟัง ท่านเห็นว่ามิได้กมาวัดมากในวันนี้
จึงเล่าเรื่องสามเณรบัณฑิตให้ฟัง ดังนี้

สามเณรบัณฑิต เดิมชื่อว่า บัณฑิต อายุ
ประมาณ ๗ ขวบ เป็นเด็กฉลาด ใครถามปัญหา
อะไร สามเณรบัณฑิตตอบได้หมด แม่ขอให้บวช
เพื่อเป็นลูกศิษย์พระสาวรีบุตร

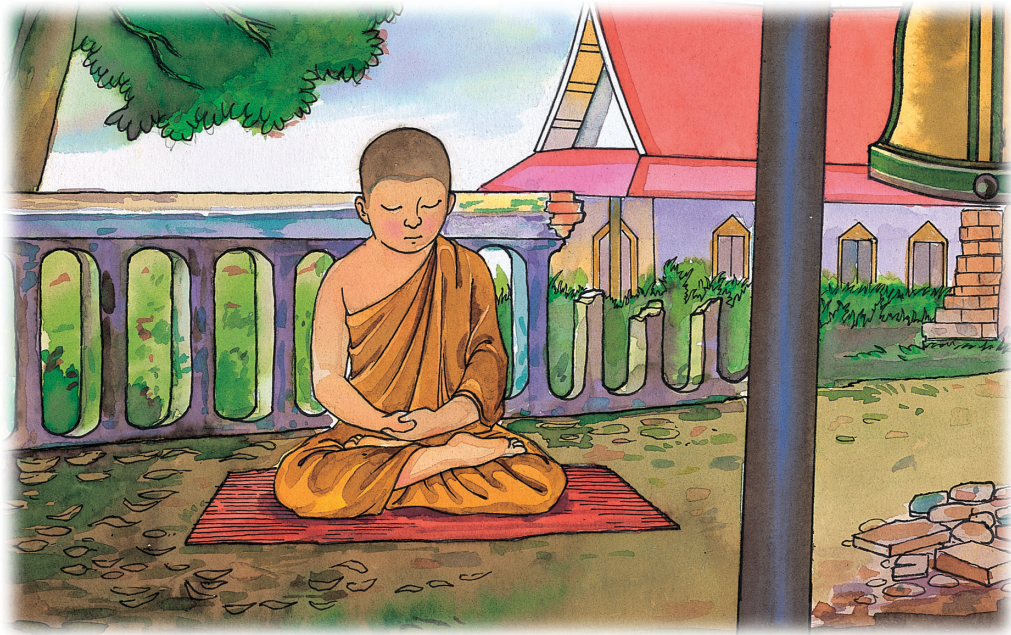
เมื่อบวชแล้ว วันหนึ่งเดินตามพระสาวรีบุตรไป
บิณฑบาตในหมู่บ้าน สามเณรบัณฑิตเห็นคนกำลัง
ทำงานต่างๆ กัน เห็นชาวนากำลังไ้่น้ำเข้านา
เห็นช่างศรกำลังดัดไม้ให้ตรงเพื่อทำลูกศร เห็น
ช่างไม้กำลังถากไม้ทำล้อเกวียน สามเณรบัณฑิต

ถามพระสารีบุตรด้วยความสงสัยว่า “พระอาจารย์
ครับ คนเหล่านี้กำลังทำอะไร เขาทำอย่างนี้ทำไม
ครับ”

พระสารีบุตรอธิบายหน้าที่ของชาวนา ช่างคร
และช่างไม้ให้สามเณรบันทึกเข้าใจ สามเณร
บันทึกฟังคำอธิบายแล้วคิดว่า ชาวนาทำให้

น้ำไหลเข้าไปในนาได้ ช่างศรดัดไม้ให้ตรงเพื่อเป็น
ลูกศรได้ ช่างไม้ก็ทำให้ไม้เป็นล้อเกวียนได้ เราก็
ต้องฝึกจิตให้ตั้งมั่นได้ คิดได้แล้วก็ขออนุญาต
พระสารีบุตรกลับวัดเพื่อปฏิบัติธรรม

สามเณรบัณฑิตเริ่มบำเพ็ญภาวนาจนบรรลุ
ธรรมสำเร็จเป็นพระอรหันต์ เมื่ออายุเพียง ๗ ขวบ

ระหว่างเดินกลับจากวัด ยายถามเสรีและ
สุดาว่า “หลานคิดว่าสามเณรบัณฑิตเป็นเด็ก
อย่างไร”

เสรีตอบว่า “เป็นเด็กฉลาด ช่างสงสัย และ
ช่างถามครับ”

สุดาตอบว่า “เป็นเด็กที่ตั้งใจทำจริงค่ะ”

ตาพูดว่า “สามเณรบัณฑิตเป็นเด็กสนใจใคร่รู้
เมื่อสงสัยอะไรก็สอบถามจนได้คำตอบ รู้จัก
หน้าที่ของตน ขยันฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง หลานๆ
จงนำไปเป็นตัวอย่างนะ”

วันนี้เป็นวันจันทร์ เสรีและสุดาตื่นเช้าเพื่อไปโรงเรียน ทั้งสองคนเดินไปโรงเรียนด้วยกัน เสรีบอกสุดาว่า วันนี้มีชั่วโมงเรียนพระพุทธศาสนา เสรีชอบเรียนมาก

เมื่อถึงชั่วโมงเรียนพระพุทธศาสนา ครูโสภิตบอกนักเรียนว่า “วันพฤหัสบดีนี้ ครูจะพานักเรียนไปวัดบ้านบัวขาวซึ่งเป็นวัดในชุมชนของเรา เพื่อทำพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ”

เสรีถามครูว่า “คุณครูครับ พุทธมามกะคือใคร
ครับ”

ครูอธิบายโดยสรุปว่า “พุทธมามกะ คือผู้ที่
นับถือพระพุทธศาสนาและพระรัตนตรัยตลอดชีวิต”

“พระรัตนตรัย คืออะไรครับคุณครู”

“พระรัตนตรัย คือแก้วอันประเสริฐ ๓ ประการ
หมายถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์”

“ทำไมพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จึงเรียก
ว่าแก้วครับ”

“เพราะเป็นสิ่งที่มีความเหมือนแก้ว เช่น เพชร
นิลจินดา แต่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มีค่า
สูงกว่า คือ มีคุณค่าทางจิตใจ เป็นที่พึ่งของ
ผู้นับถือ ทำให้ผู้นับถือและผู้ปฏิบัติตามมีความสุข
ความเจริญและปลอดภัย”

“ผู้เป็นพุทธมามกะต้องทำอะไรบ้างครับ”

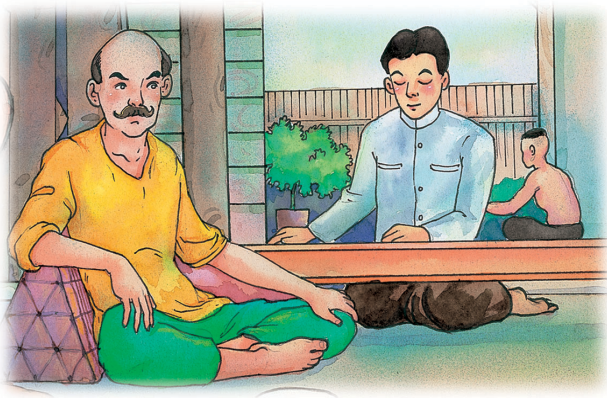
“ผู้เป็นพุทธมามกะ จะต้องสวดมนต์ไหว้พระ
เป็นประจำ จะต้องช่วยเหลือ บำรุงรักษาวัด เช่น
ช่วยทำความสะอาดบริเวณวัด ไม่ทำลายสิ่งของ
หรือทำวัดสกปรก ที่สำคัญต้องรู้ เข้าใจคุณค่า
พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ
ไทยด้วย”

เสวี่เคยเห็นนักเรียน
ไปทำความสะอาดวัด
แต่สงสัยเรื่องสวดมนต์
จึงถามครูว่า

“ทำไมพุทธมามกะ
ต้องสวดมนต์ไหว้พระ
เป็นประจำครับคุณครู”

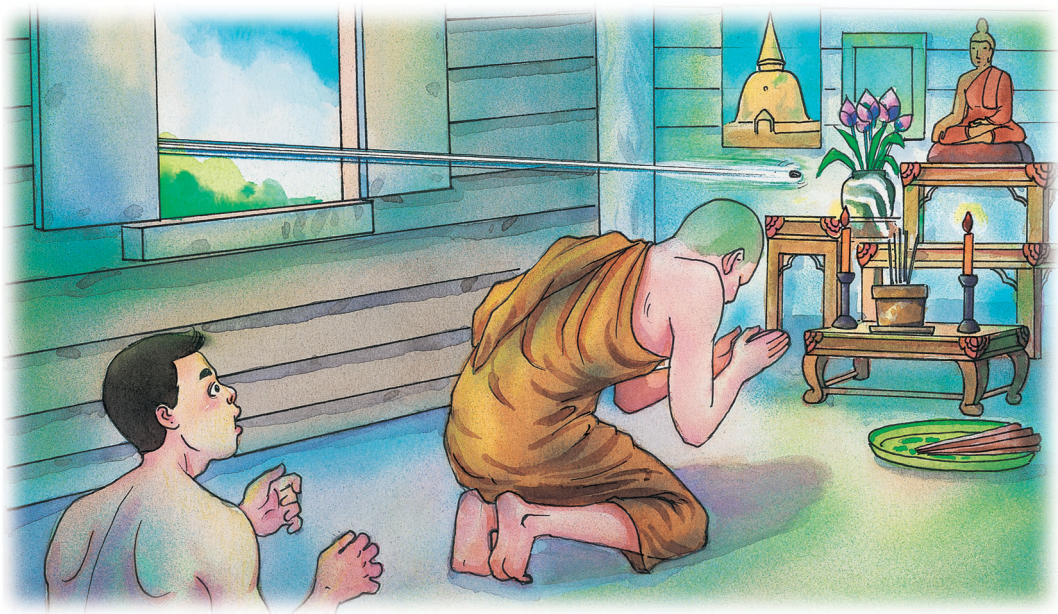
ครูตอบว่า “การ
สวดมนต์ไหว้พระเป็น
ประจำ ทำให้จิตใจสงบมั่นคง เป็นการทำความดี
อย่างหนึ่ง ซึ่งความดีนี้จะคุ้มครองเรา เหมือนกับที่

คุ้มครองเจ้าพระยา
สุธรรมมนตรี ไม่ให้
เป็นอันตรายจาก
การถูกคนร้ายลอบ
ยิง”

ครูเล่าเรื่องเจ้าพระยาสุธรรมมนตรีให้นักเรียน
ฟังว่า

“เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม ณ นคร)
ก่อนที่จะเป็นเจ้าเมือง ท่านเคยบวชเป็นพระอยู่ที่
วัดพิชยญาติการาม กรุงเทพมหานคร

คืนหนึ่งขณะกำลังสวดมนต์ไหว้พระอยู่ในกุฏิ
ท่านถูกคนร้ายลอบยิงขณะก้มลงกราบพระรัตนตรัย
กระสุนปืนจึงข้ามศีรษะท่านไป ถือว่าท่านรอดตาย
เพราะความดีคุ้มครอง

นักเรียนควรสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนทุกคืน
นอกจากจะทำให้นอนหลับสบายแล้ว ความดียัง
คุ้มครองด้วย”

เสรีและเพื่อนๆ ตื่นเต้นที่ครูจะพาไปวัด ไปวัด
ครั้งนี้ คงไม่เหมือนไปกับตาและยาย เสรีไม่เคย
พูดคุยกับพระสงฆ์ จึงถามครูว่า “คุณครูครับเมื่อ
พบพระสงฆ์ เราควรทำอย่างไรครับ”

ครูตอบว่า “สิ่งที่เสรีถาม ตรงกับที่ครูตั้งใจจะ
สอน คือ มรรยาทชาวพุทธซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียน
ควรปฏิบัติ” แล้วครูก็อธิบาย

๑. เมื่อพบพระสงฆ์

ให้ประนมมือ
ทั้ง ๒ ข้าง ยกขึ้น
เสมอก
ตั้งตัวตรง

โน้มตัวไปข้างหน้า
เล็กน้อย
ยกมือให้ปลายนิ้วจด
หน้าผาก นิ้วหัวแม่มือ
อยู่ระหว่างคิ้ว

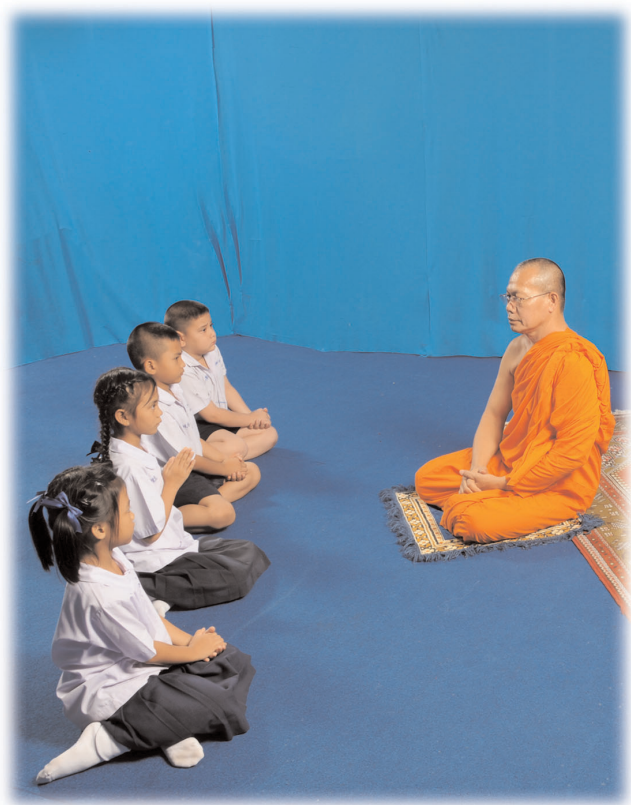

๒. เมื่อพระสงฆ์ เดินผ่าน

ถ้าเรานั่งเก้าอี้ เรา
ควรลุกขึ้นยืนตรง ยกมือ
ไหว้ แล้วประนมมือไว้
เสมออก จนกว่าท่านจะ
เดินผ่านไป

ถ้าเรานั่งพับเพียบอยู่ ควรยกมือไหว้ แล้ว
ประนมมือไว้เสมอออก จนกว่าท่านจะเดินผ่านไป
เช่นกัน

๓. ขณะพูดกับพระสงฆ์

ควรประนมมือไว้เสมอออกตลอดเวลา ใช้
คำแทนตนเองว่า ผม กระผม ฉัน ดิฉัน และเรียก
พระสงฆ์ว่า หลวงพ่อ หลวงพี่

เช้าวันพฤหัสบดี ครูโสภิตพาเสรีและเพื่อนๆ
เดินไปวัด ครูให้เสรีถือพานดอกไม้ธูปเทียน และ
เป็นผู้แทนนักเรียนกล่าวนำบูชาพระรัตนตรัยด้วย

เมื่อไปถึงวัด ทุกคนไปรวมกันที่อุโบสถ หลังจาก
บูชาพระรัตนตรัยแล้ว พระสงฆ์ให้ศีลห้า ทุกคน
กล่าวรับพร้อมกัน

ตอนสมเด็จพระเจ้าเสือด็จไปไหน มีคนเยอะแยะ
มีทหาร มีองครักษ์ มีพยาบาลที่คอยประคอง
สมเด็จพระเจ้าอยู่แล้ว แต่ในหลวงตรัสว่า... ‘ไม่ต้อง...
คนนี้เป็นแม่เรา เราประคองเองได้ ตอนเล็กๆ แม่
ประคองเรา สอนเราเดิน หัดให้เราเดิน เพราะ
ฉะนั้นตอนนี่แม่แก่แล้ว เราต้องประคองแม่เดิน
เพื่อเทิดพระคุณท่าน’ เป็นภาพที่ประทับใจมาก

ในช่วงที่สมเด็จพระเจ้าทรงเจริญพระชนมายุ ๙๓
พรรษา ในหลวงเสด็จฯ จากพระตำหนักจิตรลดาร
โหฐาน ไปวังสระปทุมมาตอนเย็นทุกวัน ‘ไปทาน
ข้าวกับแม่ ไปคุยกับแม่’ สัปดาห์ละ ๕ วัน ซึ่ง
ทำได้ยาก เพราะพระองค์มีโครงการเป็นร้อย
เป็นพันโครงการ จึงกล่าวได้ว่า พระองค์เป็นกษัตริย์
ยอดกตัญญูอย่างแท้จริง”

ก่อนกลับโรงเรียน ครูให้นักเรียนช่วยกันทำ
ความสะอาดบริเวณวัด ทุกคนทำงานด้วยความ
เต็มใจ เสร็จเรียบร้อยแล้วจึงเดินกลับโรงเรียน
ด้วยความสุขใจ

บทที่ ๔

โรงเรียนของเรานะ

เสรีมีเพื่อนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
ประมาณ ๒๐ คน ครูประจำชั้นชื่อ ครูโสภิต
เข้าใจและเอาใจใส่นักเรียนทุกคน เด็กๆ รอคอย
ให้ถึงวันพฤหัสบดีที่ครูโสภิตจะพาไปเรียนที่
ห้องจริยธรรม ครูโสภิตจะเล่านิทานและสอนวิธี
ปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล ไพเราะ
ดังชัดเจน และปฏิบัติตามง่าย อย่างวันนี้ ครูนำ
เด็กๆ ให้รู้จักกราบพระ ๓ ครั้งแบบเบญจางค-
ประดิษฐ์ โดยร้องเพลงประกอบ

เพลง เบญจางคประดิษฐ์

อัญชลีแปลว่าประนมมือ
วันทา^๑นี้หรือคือการไหว้
สองอย่างต้องทำโดยตั้งใจ
อภิวาท^๒นั้นไช้^๓รคือก้มกราบวันทนา
ท่าที่หนึ่งประนมมือระหว่างอก
ท่าที่สองยกมือขึ้นวันทา
ท่าที่สามกราบลงทั้งกายา
กิจกรรมนี้หนา^๔หนูจงจำไปทำเอย (ซ้ำท่อน ๒)

เมื่อร้องเพลงจบจะกราบเบญจางคประดิษฐ์
ครบ ๓ ครั้งพอดี จากนั้นให้สวดบูชาพระรัตนตรัย
คือ พระพุทฺธ พระธรรม และพระสงฆ์ ตามลำดับ
ดังนี้

คำสักการะพระรัตนตรัย

อิมินา สักกาเรนะ พุทธัง ปุชมิ

ข้าพเจ้าบูชาพระพุทธเจ้า ด้วยเครื่องสักการะนี้

อิมินา สักกาเรนะ ธัมมัง ปุชเชมิ

ข้าพเจ้าบูชาพระธรรม ด้วยเครื่องสักการะนี้

อิมินา สักกาเรนะ สังฆัง ปุเชมิ

ข้าพเจ้าบูชาพระสงฆ์ ด้วยเครื่องสักการะนี้

คำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิง
กิเลส เพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น

ผู้เบิกบาน (กราบ)

ສວາກຂາໄຕ ກະຄະວະຕາ ອັມໂມ

พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้
ดีแล้ว

ธัมมัง นะมัสสามิ

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติดีแล้ว

สังฆัง นะมามิ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ)

ครูโสภิตสอนให้กล่าวคำสวดนมัสการ
พระพุทธเจ้าด้วยนะโม ๓ จบ ดังนี้

คำนมัสการพระพุทธเจ้า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต

สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

หลังจากสวดมนต์แล้ว ครูโสภิตสอนให้
นักเรียนนั่งขัดสมาธิ ขาขวาทับขาซ้าย ยกมือซ้าย

มาหงายวางลงบนตัก แล้วยกมือขวามาหงาย
วางบนมือซ้าย ยึดตัวให้ตรง ค่อยๆ หลับตาลงเบาๆ
ทำความรู้สึกที่ท้อง ใจจดจ่อดูอาการที่พองและ
ยุบของท้อง แล้วนึกในใจตามอาการเคลื่อนไหว
ของท้องว่า พอง-หนอ ยุบ-หนอ ไปเช่นนั้นเรื่อยๆ
จนครบกำหนดเวลา

ก่อนจบกิจกรรมในห้องเจริญธรรม ครูโสภิต
สอนให้ทุกคนแผ่เมตตาเป็นเพลงพร้อมกัน ดังนี้

เพลง เจริญเมตตา

สรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงนั้น

อย่ามีเวรแก่กันและกันเลย

อย่าเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

อย่าได้มีทุกข์กายทุกข์ใจเลย

จงมีความสุขกายและสุขใจ

รักษาตนพ้นภัยทั้งปวงเทอญ

ครูโสภิตอธิบายเพิ่มเติมว่า ผู้มีเมตตาต่อผู้อื่น
จะเป็นที่รักของทุกคน และตนเองจะมีความสุข

เช้าวันหนึ่ง ครูโสภิตเข้ามาสอนพระพุทธ-
ศาสนา ถามเสริมว่า “เมื่อเช้านี้เธอคิดว่าตนเองมี
สติหรือไม่จะเสริม”

“มีสติคืออะไรครับคุณครู” เสริมถามพร้อมนึก
ได้ว่าเมื่อเช้าเดินสะดุดก้อนหินต่อหน้าครู

“มีสติ คือ รู้ตัวเสมอ ไม่เผลอใจลอย ระวัง
ได้ตลอดเวลาว่า กำลังทำอะไรอยู่” ครูโสภิต
อธิบายพร้อมย้ำว่า “อย่างเมื่อเช้า เมื่อกำลังเดิน
ก็ต้องรู้ตัวว่ากำลังเดิน ตอนสะดุดหินก็เรียกว่า
ขาดสติ เพราะเท่ากำลังเดิน แต่ตาและใจกลับ
จดจ้องอยู่ที่กลุ่มเพื่อนๆ โน่น”

ครูตีตแผ่นภูมิเพลงสติ พร้อมทั้งอธิบาย
ความหมายของคำว่าสติ และประโยชน์ของ
ความมีสติว่า ผู้มีสติตลอดเวลาจะไม่ค่อยหลงลืม
ไม่ทำผิดพลาดเพราะขาดสติ

ว่าทำอะไรอยู่^๒นั้นมีสติ

จะสำเร็จได้ต้องมีสติ (สรว้อย)

อย่ายอมให้ใครเขามาตำหนิ (สรว้อย)

ଟି ୨ ୬ ୮ ୯ ୧୦ ୧୧ ୧୨ ୧୩ ୧୪ ୧୫ ୧୬ ୧୭ ୧୮ ୧୯ ୨୦ ୨୧ ୨୨ ୨୩ ୨୪ ୨୫ ୨୬ ୨୭ ୨୮ ୨୯ ୩୦ ୩୧ ୩୨ ୩୩ ୩୪ ୩୫ ୩୬ ୩୭ ୩୮ ୩୯ ୪୦ ୪୧ ୪୨ ୪୩ ୪୪ ୪୫ ୪୬ ୪୭ ୪୮ ୪୯ ୫୦ ୫୧ ୫୨ ୫୩ ୫୪ ୫୫ ୫୬ ୫୭ ୫୮ ୫୯ ୬୦ ୬୧ ୬୨ ୬୩ ୬୪ ୬୫ ୬୬ ୬୭ ୬୮ ୬୯ ୭୦ ୭୧ ୭୨ ୭୩ ୭୪ ୭୫ ୭୬ ୭୭ ୭୮ ୭୯ ୮୦ ୮୧ ୮୨ ୮୩ ୮୪ ୮୫ ୮୬ ୮୭ ୮୮ ୮୯ ୯୦ ୯୧ ୯୨ ୯୩ ୯୪ ୯୫ ୯୬ ୯୭ ୯୮ ୯୯ ୧୦୦

เพลง ตบแฉะฝึกสติ

ตบแฉะ ตบแฉะ ตบแฉะ

ปากใจตรงกันนั้นแหละ

เรามาลองฝึกกัน

จิต-กายสัมพันธ์กับปาก ตบแฉะ

ครูโสภิตย้ำว่า ขณะที่มือตบแฉะลงที่ตัก
ใจรู้ว่กำลังตบแฉะ กาย ใจ วาจา ทำสิ่งเดียวกัน
พร้อมกัน อย่างนี้เรียกว่ามีสติ

การทำท่าประกอบเพลง

วิธีฝึก ให้นักเรียนจับคู่ นั่งหันหน้าเข้าหากัน

จังหวัดที่ ๕
ตบมือ (ตบ)

จังหวัดที่ ๖
ตบเข้า (แผละ)

จังหวะที่ ๓
ตบมือ (ตบ)

จังหวะที่ ๗
ตบมือ (ตบ)

จังหวะที่ ๔
แบมือทั้งสองยกไป
แตะมือเพื่อน (แตะ)

จังหวะที่ ๘
แบมือทั้งสองยกไป
แตะมือเพื่อน (แตะ)

แล้ว ตบ-แผละ-ตบ-ตะะ ไปตามจังหวะเพลง
จนจบ ดังนี้

៣២ ដេលះ ៣២ ដេលះ ៣២ ដេលះ

ปาก ใจ ตรง กัน นั้นแหละ ____

...เรา มา ลอง ฝึก กัน จิต กาย

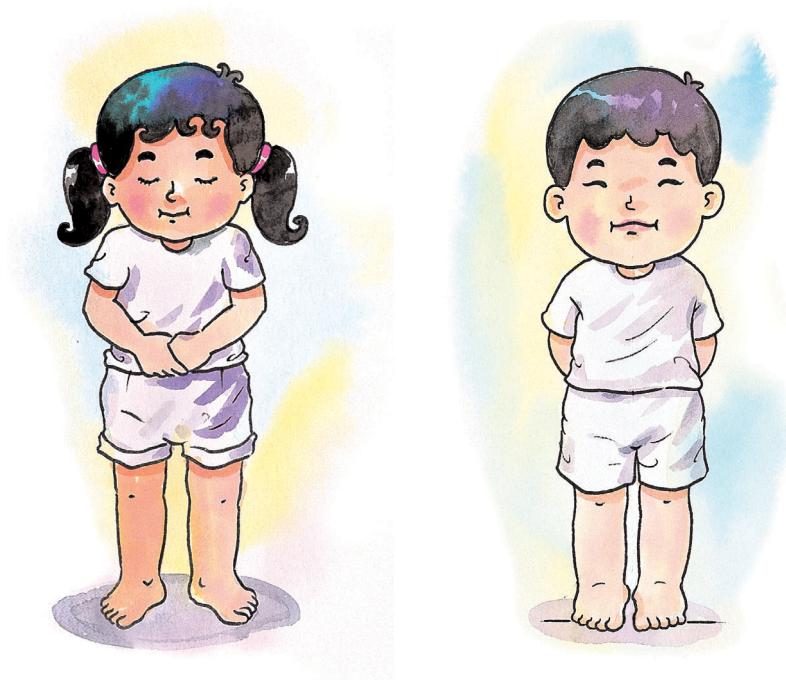
สัมผัส กับ ปาก ตบแผละ _____

ถ้ากายทำอย่างหนึ่ง ใจคิดอย่างหนึ่ง ปากพูด
อีกอย่างหนึ่ง เช่น มือกำลังตบอยู่ ใจคิดถึงขนม
ปากพูดว่า “ແລະ” เช่นนี้เรียกว่าไม่มีสติ

ถ้าคู่ของใครตบมือตะกั้น พร้อมกับร้อง
เพลงครบ ๓ เที้ยว แล้วจบลงด้วยมือตบลงเข้า
เมื่อถึงคำแผละสุดท้าย ถือว่าคู่นั้นมีสติว่องไว
ใจคิดตามเสียงร้องเพลงและอาการของกาย

การฝึกยืน เดิน และนั่งอย่างมีสติ

เมื่อเด็กๆ ได้รับการฝึกให้มีสติเป็นพื้นฐานพอสมควรแล้ว ครูโสภิตจึงเริ่มสอนการยืน และการเดินกับสติตามขั้นตอนง่ายๆ คือ

การยืนกับสติ

นักเรียนต้องสำรวจทั้งกาย วาจา ใจ ไม่คุยกัน ไม่เหวี่ยงไปมา แต่ตามองพื้นข้างหน้าไม่เกิน ๒ เมตร ใจจดจ่ออยู่กับเท้าที่กำลังยืนเหยียบพื้นอยู่

กำหนดอาการยื่นของตนเองว่า **ยื่นหนอ**
ยื่นหนอ ยื่นหนอ ทำให้สังเกตเห็นภาพตนเอง
 กำลังยื่นตั้งแต่ศีรษะลงมาถึงมือและเท้า แล้วนึก
 ภาพตนเองยื่นหนึ่งตั้งแต่เท้าขึ้นมาถึงมือจนถึง
 ศีรษะ

เมื่อเห็นเด็กๆ ยืนนั่งสงบดีแล้ว ครูโสภิตพูดเบาๆ ให้เด็กทำตามซ้ำๆ ว่า “ทุกคนเอาใจไปรู้ที่แขนซ้าย ข้อศอกแนบลำตัวไว้เหมือนเดิม ค่อยๆ ยกมือซ้ายขึ้นซ้ำๆ จนแขนท่อนล่างขนานกับพื้นพร้อมกับพูดเบาๆ ว่า *ยกหนอ* แล้วเลื่อนมือมาวางที่หน้าท้องระดับเข็มขัด พูดว่า *มาหนอ...วางหนอ* แล้วจึงยกมือขวาขึ้นแบบเดียวกัน พร้อมกับพูดว่า *ยกหนอ...มาหนอ...วางหนอ* ให้นักเรียนใช้นิ้วกลางและหัวแม่มือขวารวบข้อมือซ้ายไว้แล้วกำหนดรู้ตัวขณะยืนอีกครั้งว่า *ยืนหนอ ยืนหนอ ยืนหนอ* นักเรียนทำได้ดีทุกคนค่ะ” ครูโสภิตชมเชย

การเดินทางสติ

ครูโสภิตสอนให้เด็กๆ ตั้งใจเดินด้วยการกำหนดเบาๆ ว่า **อยากเดินหนอ** ๓ ครั้ง เพื่อให้ใจเตรียมพร้อมที่จะเดิน

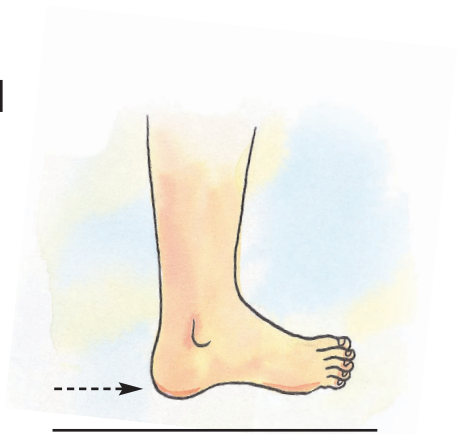
“นักเรียนดูครูเป็นตัวอย่างก่อนนะคะ” ครูโสภิตเดินจงกรมระยะที่ ๑ พร้อมอธิบาย ดังนี้

คำกำหนดให้รู้ตัวคือ **ขวาย่างหนอ**

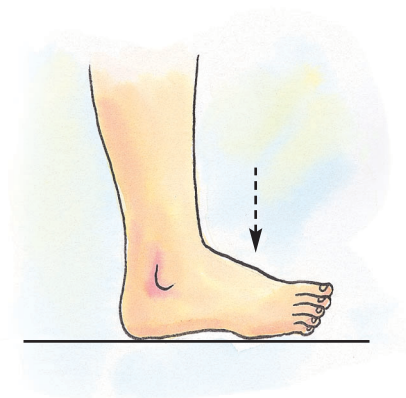
เมื่อว่า **ขวา** ยกส้นเท้าขวาขึ้นเล็กน้อย

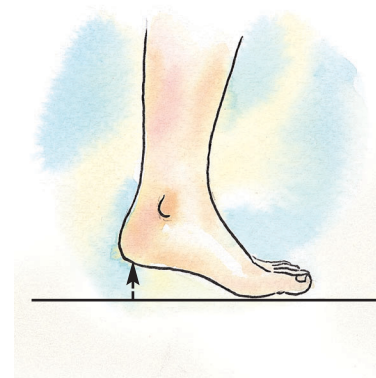
พูดว่า **ย่าง** กระดกปลายเท้าขวาขึ้นพร้อมเคลื่อนไปข้างหน้าให้ฝ่าเท้าชนไปกับพื้นแล้วนิ่ง

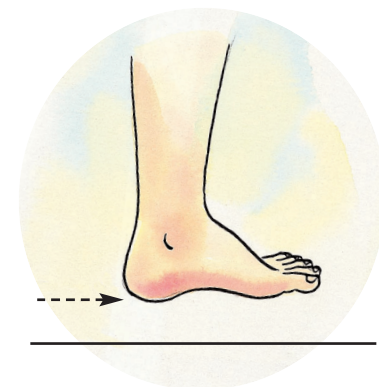
พูดว่า **หนอ** เหยียบลง
บนพื้นเต็มฝ่าเท้าขวา

ต่อไปให้ถ่ายน้ำหนักตัว
ลงบนเท้าขวาพร้อมกับ
เคลื่อนไหวเท้าซ้าย พูดว่า
ซ้าย ยกส้นเท้าซ้ายขึ้น
เล็กน้อย

พูดว่า **ย่าง** กระดกปลาย
เท้าซ้ายขึ้นพร้อมเคลื่อนไหว
ข้างหน้าให้ฝ่าเท้าขนานไป
กับพื้นแล้วนิ่ง

พูดว่า **หนอ** เหยียบลง
บนพื้นเต็มฝ่าเท้าซ้าย

เด็ก ๆ ทำได้ถูกต้องตาม
ที่ครูโสภิตสอน คุณครูกล่าว
ชมเชยให้กำลังใจ แล้วให้ฝึก
เดินด้วยสติประมาณ ๗ ก้าว
จึงบอกว่า สุดทางเดินแล้ว
พูดว่า “ซ้ายหยุดหนอ” (เท้าซ้ายจะยกมาเคียง
เท้าขวา เหยียบลงแล้วยืนตรง)

การหมุนตัวกลับ

ครูโสภิตฝึกวิธีหมุนตัวกลับด้วยการทำให้ดู
ก่อน แล้วจึงให้เด็กทำตาม กำหนดเบา ๆ ว่า

อยาก-กลับ-หนอ (๓ ครั้ง) ใจนึกอยากหมุน
ตัวกลับสู่ทิศทางเดิม

คู่ที่ ๑ กลับ-หนอ เปิดปลายเท้าขวา หมุน
ส้นเท้าไปเล็กน้อย-วางเท้าลง

กลับ-หนอ ยกเท้าซ้ายตามไปชิด
เท้าขวา **นับหนึ่ง**

คู่ที่ ๒ กลับ-หนอ เปิดปลายเท้าขวา หมุน
ส้นเท้าไปอีกเล็กน้อย-วางเท้าลง

(เท้าขวา) ขวา-ย่าง-หนอ

(เท้าซ้าย) ซ้าย-ย่าง-หนอ

เดินเที่ยวเดียว กลับเหมือนตอนที่เดินมา จะเห็นได้ว่า

ถ้าเดินจงกรมเพียง ๘ ก้าว ไป-กลับ ๑ เที่ยว จะกินเวลาประมาณ ๔ นาที

ถ้าเดินจงกรมเพียง ๘ ก้าว ไป-กลับ ๒ เที่ยว จะกินเวลาประมาณ ๘ นาที

การหยุดเดินจงกรม

เมื่อกลับสู่จุดเริ่มต้น และต้องการจะหยุดเดินให้ยืนตรง กำหนดในใจ หรือภาวนาเบาๆ ว่า

อยาก-หยุด-หนอ (๓ ครั้ง) แล้วยกมือขวาออกค่อยๆ เลื่อนลงพร้อมคำภาวนาว่า

(มือขวา) ยกหนอ-ลงหนอ-ปล่อยหนอ (ปล่อยมือขวาลงข้างตัวสบายๆ)

(มือซ้าย) ยกหนอ-ลงหนอ-ปล่อยหนอ (ปล่อยมือซ้ายลงข้างตัวสบายๆ)

ต่อจากนั้น ครูฝึกให้นักเรียนนั่งสมาธิอย่าง
ง่ายๆ เพื่อหัดทำใจและกายให้สงบ ดังนี้

การฝึกนั่งสมาธิ

ให้นักเรียนกำหนดใจ **อยากนั่งหนอ** ๓ ครั้ง

- ✿ มือขวายกกลางซ้ายๆ ปล่อยลงไปข้างตัว
 - ✿ มือซ้ายยกกลางซ้ายๆ ปล่อยลงไปข้างตัว
 - ✿ เท้าซ้ายถอยหลัง ย่อตัวลง ลงเข่าถึงพื้น
 - ✿ มือซ้ายเท้าพื้น นั่ง นั่งทับขาซ้าย
 - ✿ มือขวาจับข้อเท้าขวา ยกมาวางบนขาซ้าย
 - ✿ มือสองข้างวางบนเข่า
 - ✿ มือซ้ายยกเข้ามาหงาย วางลงบนตัก
 - ✿ มือขวายกเข้ามาหงาย วางลงบนมือซ้าย
- ตัวตั้งตรง ตาปิดเบาๆ

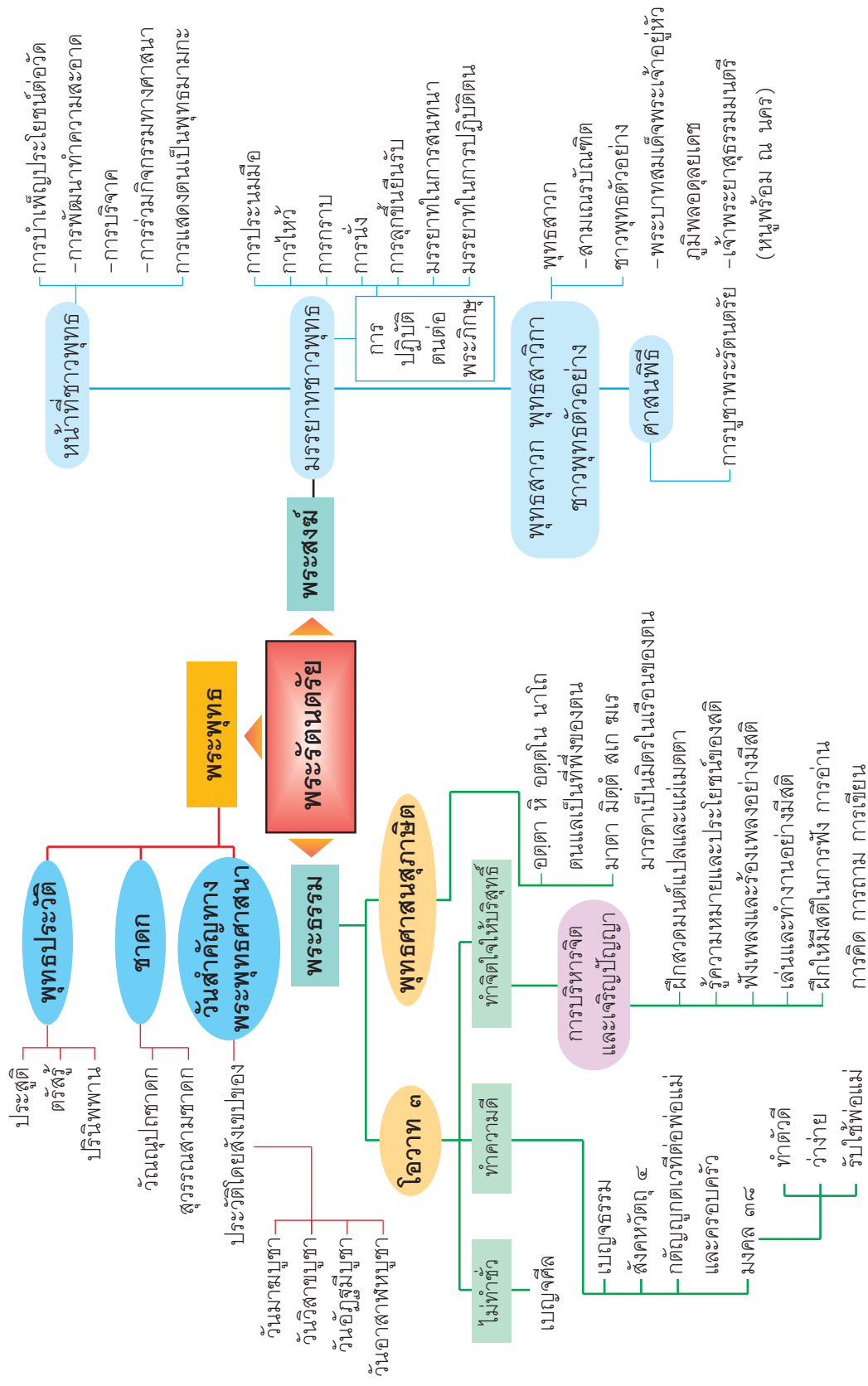
ตั้งใจฟัง คิดตาม ถ้าสงสัยก็ถามและจดบันทึกไว้”
หลวงพ่อก็ให้คาถาหัวใจนักปราชญ์ คือ **สุ จิ ปุ ลิ**
ผู้พร้อมด้วยการฟัง การคิด การถาม การเขียน
ชื่อว่าเป็นนักปราชญ์

คุณครูโสภิตอธิบายเพิ่มเติมว่า “นักเรียน
คนใดตั้งใจ**ฟัง**ครูสอนหรือชอบอ่านหนังสือ**คิด**
ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รู้จัก**ไต่ถาม**
เพื่อแก้ความสงสัยแล้ว**จด** คือ เขียนบันทึกไว้
คนนั้นจะเรียนเก่ง มีความรู้ดี เพราะมีหัวใจ
นักปราชญ์”

แผนผังสาระการเรียนรู้ พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

แนวการเรียนรู้หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

๑. บอกพุทธประวัติหรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือโดยสังเขป
๒. ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด
๓. บอกความหมาย ความสำคัญและเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด
๔. เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด

๑. บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัดหรือศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ
๒. แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ
๓. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

แนวการรียนรู้หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

มฐ. ศ ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มฐ. ศ ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตามเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

บทที่ / เรื่อง / สารการเรียนรู้	ความสอดคล้องกับมาตรฐาน / ตัวชี้วัด	กิจกรรมการเรียนรู้
บทที่ ๑ เรื่อง บ้านของเสรีพุทธประวัติ - ประสูติ - ตรัสรู้ - ปรีณิพพาน พระรัตนตรัย - ศรัทธา โอวาท ๓ ชาดก - วัณณุปถชาดก พุทธศาสนสุภาษิต - อตฺตาหิ อตฺตโน นาโถ ตนฺตแลเป็นทังฟงของตน วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - วันมาฆบูชา - วันวิสาขบูชา - วันอัฐมีบูชา - วันอาสาฬหบูชา	ส ๑.๑ ข้อ ๑ ส ๑.๒ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๒, ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๒ ข้อ ๓	๑. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อนักเรียนและครอบครัว เช่น นักเรียนเคยดื่กบาตร ทำบุญ ไปเรียนเทียนหรือไม่ เพื่อสร้างความสนใจ แล้วให้ครูเล่าพุทธประวัติประกอบภาพจากหนังสือเรียน (เนื่องจากนักเรียนเริ่มเรียนเป็นเล่มแรก ยัอ่านหนังสือไม่คล่อง) ๒. นักเรียนสืบค้นพุทธประวัติจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง พระสงฆ์ ในวัดใกล้บ้าน หนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์ ซีดี และนำเสนอผลการสืบค้นพุทธประวัติตอนประสูติ ตรัสรู้ และปรีณิพพาน ครูเชื่อมโยงสู่วันสำคัญทางศาสนา คือ วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา และวันอัฐมีบูชา ๓. นักเรียนเล่นเกม เรียงลำดับภาพพุทธประวัติ ตอนประสูติ ตรัสรู้ ปรีณิพพาน และลำดับเหตุการณ์สำคัญ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือให้นักเรียนเล่นเกมพุทธประวัติจากซีดี ซีดี ๔. ครูเล่าชาดก สุวรรณสามชาดก (ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี) และวัณณุปถชาดก (ความเพียรในทะเลทราย) จากหนังสือเรียนแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ตนเองในชีวิตประจำวันว่าเป็นชาวพุทธที่มีศรัทธาต่อพระรัตนตรัยและความกตัญญูต่อบุคคลอย่างไร เช่น ทำตัวดี วาง่าย รับผิดชอบต่อครูอาจารย์ และมีความพากเพียร ฯลฯ ๕. ครูนำตัวอย่างพฤติกรรมของบุคคลต่างๆ ในปัจจุบันจากข่าวในหนังสือพิมพ์ และวิเคราะห์ว่าบุคคลเหล่านั้นมีคุณธรรมสอดคล้องกับโอวาท ๓ อย่างไรบ้าง

บทที่ / เรื่อง / สารการเรียนรู้	ความสอดคล้องกับ มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	กิจกรรมการเรียนรู้
ศาสนพิธี - การบูชาพระรัตนตรัย บทที่ ๒ เรื่อง ชุมชนของเสรี ชาดก - สุวรรณสามชาดก โอวาท ๓ - ไม่ทำชั่ว : บุญศีล - ทำความดี : บุญจรรรม : สังคหวัตถุ ๔ - กตัญญูต่อบิดาแม่และครอบครัว - มงคล ๓๘ : ทำดีได้ดี : ว่าง่าย : รับผิดชอบต่อแม่ พุทธศาสนสุภาษิต - มาตา มิตตา สเก สเร มารดาเป็นมิตรในเรือนตน - ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พุทธกรรม	ส ๑.๒ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๒ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓	๖. นักเรียนเล่ากิจกรรมของตนเองและสมาชิกในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญต่างๆ ทางพระพุทธศาสนา มงคล ๓๘ ในเรื่องไม่คบคนพาล คบบัณฑิต บุคคลที่ดีมีคุณธรรม และความกตัญญูต่อบิดา ๗. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญและแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ๘. ครูเล่าถึงชาวพุทธตัวอย่าง ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ว่ามีความกตัญญูต่อพระบรมราชชนนีอย่างไร และเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม ณ นคร) ที่ตระหนักในการสวดมนต์ให้พระองค์อย่างไร แล้วให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ว่าคุณธรรมดังกล่าว นักเรียนจะนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง ๙. นักเรียนฝึกสวดมนต์และแผ่เมตตา โดยเรียนรู้ความหมายและประโยชน์ของสวด ฟังร้องเล่น-ทำงานอย่างมีสติ ฝึกให้มีสติในการฟัง-อ่าน-คิด-ถาม-เขียนเป็นประจำทุกวันจนเป็นกิจนิสัย ๑๐. นักเรียนฝึกปฏิบัติมรรยาทชาวพุทธ การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุสงฆ์ ฝึกปฏิบัติ - การประนมมือ - การไหว้ - การกราบ - การนั่ง - การลุกขึ้นยืนรับ - มรรยาทในการสนทนา - มรรยาทในการปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดี
บทที่ ๓ เรื่อง วัดในชุมชน หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พระรัตนตรัย - ศรัทธา ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา)	ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓ ส ๑.๑ ข้อ ๓	

บทที่ / เรื่อง / สารการเรียนรู้	ความสอดคล้องกับ มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	กิจกรรมการเรียนรู้
ประวัติพุทธสาวก - สามเณรบัณฑิต หน้าที่สาวพุทธ - รู้คำสั่งสอนการสวดมนต์ - การช่วยเหลือบำรุงรักษาวัด - การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ มรณาทสาวพุทธ การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ ฝึกปฏิบัติ - การประนมมือ - การไหว้ - การกราบ - การนั่ง - การลูบศีรษะรับ - มรณาทในการสนทนา - มรณาทในการปฏิบัติตน ชาวพุทธตัวอย่าง - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช - เจ้าพระยาสุรธรรมมนตรี (หนูพริ้ม ณ นคร) บทที่ ๔ เรื่อง โรงเรียนของเสรี การบริหารจัดการและเจริญปัญญา - ฝึกสวดมนต์และแผ่เมตตา - รู้ความหมายและประโยชน์ของสติ - ฟังเพลง และร้องเพลงอย่างมีสติ - เล่นและทำงานอย่างมีสติ - ฝึกให้มีสติในการฟังอ่านคิดถาม-เขียน	ส ๑.๑ ข้อ ๒ ส ๑.๒ ข้อ ๑ ส ๑.๒ ข้อ ๑ ส ๑.๑ ข้อ ๒ ส ๑.๒ ข้อ ๑, ๒ ส ๑.๑ ข้อ ๒ ส ๑.๑ ข้อ ๔	

แนวการวัดและประเมินผลรายวิชาพื้นฐาน

พระพุทธศาสนา ตามหลักอริยวัฑฒิ ๕

ระดับประถมศึกษา

แนวทางการวัดและประเมินผลรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ใช้หลักการประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติ และผลการปฏิบัติ ของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งจะพิจารณาใน ๔ ประเด็นต่อไปนี้

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระเรียนรู้แกนกลางในชั้นปี
๒. หลักอริยวัฑฒิ ๕ คือ หลักธรรมที่เป็นความเจริญเยี่ยงอารยชน ซึ่งประกอบด้วย
 ๑. **ศรัทธา** หมายถึง ความเชื่อ ความเลื่อมใสต่อพระรัตนตรัย เชื่อและมั่นใจในพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เชื่อในกรรมและผลกรรม ยึดมั่นในหลักธรรม และมองเห็นความดีงามในพระจริยวัตรของพระสงฆ์ กำหนดเป็นแบบของการประพฤติปฏิบัติตน
 ๒. **ศีล** หมายถึง การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยหรือกฎกติกาของสังคม
 ๓. **สุตะ** หมายถึง การใฝ่รู้ใฝ่เรียนและหมั่นฝึกฝนในสิ่งที่เรียนอย่างตั้งใจ โดยเลือกรับข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจนมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์นั้นๆ อย่างถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้ทั้งตนเองและบอกเล่าให้แก่ผู้อื่นได้ตามได้
 ๔. **จาคะ** หมายถึง การมีจิตใจที่ดีงามเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละมีน้ำใจช่วยเหลือ และมีใจกว้างพร้อมที่จะรับฟังและร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดความสุขและความเจริญแก่ส่วนรวม
 ๕. **ปัญญา** หมายถึง ความรอบรู้ การรู้จักคิด รู้พิจารณา เข้าใจเหตุผล เพื่อให้เข้าใจโลกและชีวิตตามความเป็นจริง และสามารถเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม
๓. ตัวอย่างพฤติกรรมชี้วัด ตามหลักอริยวัฑฒิ ๕
 ๑. ศรัทธา
 - ๑.๑ เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
 - ๑.๒ แสดงความเคารพในองค์พระรัตนตรัย
 - ๑.๓ เชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม
 - ๑.๔ ไม่มอมายในสิ่งที่ไร้สาระฯลฯ
 ๒. ศีล
 - ๒.๑ ทำงานสะอาด เรียบร้อย ถูกต้อง
 - ๒.๒ มีสัมมาคารวะ
 - ๒.๓ ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ
 - ๒.๔ เข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา
 - ๒.๕ ส่งงานตามกำหนด
 - ๒.๖ ตรงต่อเวลานัดหมายฯลฯ
 ๓. สุตะ
 - ๓.๑ เตรียมบทเรียนล่วงหน้าก่อนเรียน

- ๓.๒ ช่างสังเกตและซักถามปัญหาที่สงสัย
- ๓.๓ อ่านหนังสือหรือทำการบ้านเป็นประจำ
- ๓.๔ สนใจ ตั้งใจฟังขณะครูสอน
- ๓.๕ เข้าห้องสมุดอ่านหนังสือเป็นประจำ
- ๓.๖ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทุกครั้ง

ฯลฯ

๔. จาคะ

- ๔.๑ รับฟังข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของเพื่อนหรือผู้อื่น
- ๔.๒ อาสาหรือเสนอตัวช่วยเหลืองานของกลุ่มตามความสามารถ
- ๔.๓ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แบ่งปันของกินของใช้ให้ผู้อื่น
- ๔.๔ ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
- ๔.๕ เผื่อแผ่แบ่งปันความรู้ความเข้าใจในบทเรียนกับเพื่อน
- ๔.๖ เผื่อแผ่แบ่งปันของกินของใช้ให้แก่เพื่อน

ฯลฯ

๕. ปัญญา

- ๕.๑ วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ
- ๕.๒ มีทักษะกระบวนการคิด โดยใช้เหตุและผล
- ๕.๓ มีความยับยั้งชั่งใจ รู้จักควบคุมอารมณ์
- ๕.๔ มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม
- ๕.๕ ยืนยันในสิ่งที่ถูกต้อง

ฯลฯ

วิธีการวัดและประเมินผลรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา

วิธีการวัดและประเมินผลรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา เป็นการประเมินผลตามสภาพจริง คือ การประเมินผู้เรียนภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด โดยเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ และใช้วิธีการวัดหลากหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ และการประเมินตนเอง

เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็นระดับคุณภาพ แบ่งเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับ ๑ หมายถึง ต้องปรับปรุง

เป็นพฤติกรรมที่กระทำเมื่อถูกสั่ง หรือเตือน หรือบอกให้ทำ

ระดับ ๒ หมายถึง พอใช้

เป็นพฤติกรรมที่กระทำด้วยตนเองตามข้อตกลงเป็นบางครั้งบางคราว

ระดับ ๓ หมายถึง ดี

เป็นพฤติกรรมที่กระทำด้วยตนเองตามข้อตกลงอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

ระดับ ๔ หมายถึง ดีมาก

เป็นพฤติกรรมที่กระทำด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และยังช่วยแนะนำคนอื่นให้ทำด้วย

แบบวัดและประเมินผลรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สาระที่ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ทำเมื่อถูกสั่ง	ทำด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ทำด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ	ทำด้วยตนเองและแนะนำให้คนอื่นทำ
	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)
ศรัทธา ๑. บูชาพระรัตนตรัย ๒. แสดงตนเป็นพุทธมามกะ ๓. ทำบุญตักบาตร ๔. มีมรรยาทในการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ ได้แก่ ประนมมือไหว้ กราบ นั่ง ลูกขึ้นยืนรับและสนทนา ๕. ปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุ และศาสนสถานอย่างเหมาะสม				
ศีล ๑. ไม่ทำชั่ว : เบญจศีล ๒. ทำความดี : เบญจธรรม				
สุตะ ๑. ศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย ๒. ศึกษาพุทธประวัติ ประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ ๓. ศึกษาหลักธรรม โอวาท ๓ ไม่ทำชั่ว ทำความดี ทำจิตให้บริสุทธิ์				
จาคะ ๑. สังคหวัตถุ ๔ ๒. กตัญญูทวดที่ต่อพ่อแม่ และครอบครัว ๓. มงคล ๓๘ ทำตัวดี วาง่าย รับผิดชอบต่อแม่ ๔. ช่วยเหลือบำรุงรักษาวัด				
ปัญญา ๑. สวดมนต์ไหว้พระและแผ่เมตตาอย่างถูกต้อง ๒. ฟังเพลง ร้องเพลงอย่างมีสติ ๓. เล่น และทำงานอย่างมีสติ ๔. มีสติในการฟัง อ่าน คิด ถาม และเขียน ๕. มีความยับยั้งชั่งใจ และไตร่ตรอง				
คะแนนรวม				

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ ๙๓/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สพฐ.๒๙๓/๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เพื่อให้การจัดทำหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ดังนี้

คณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ระดับประถมศึกษา

๑. พระศาสนโสภณ	ที่ปรึกษา
๒. พระธรรมวิมลโมลี	ที่ปรึกษา
๓. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายชินภัทร ภูมิรัตน)	ที่ปรึกษา
๔. รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์)	ที่ปรึกษา
๕. ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน
(นางอ่องจิต เมธยะประภาส)	ที่ปรึกษา
๖. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
(นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า)	ที่ปรึกษา
๗. พระธรรมโกศาจารย์	ประธานกรรมการ
๘. พระเทพดิลก	กรรมการ
๙. พระเทพวิสุทธิกวี	กรรมการ
๑๐. พระศรีคัมภีรญาณ	กรรมการ
๑๑. พระครูปลัดสุวัฒนพรหมคุณ	กรรมการ
๑๒. พระประจักษ์ สิริวิญญู	กรรมการ
๑๓. พระธวัชชัย ถาวรธมฺโม	กรรมการ
๑๔. พระมหาสหัส จิตฺตสาโร	กรรมการ
๑๕. พระสมุทร ถาวรธมฺโม	กรรมการ
๑๖. พระมหาจุฑาชัย วชิรเมธี	กรรมการ
๑๗. พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต	กรรมการ
๑๘. พระมหาถวิล กุญฺญานธมฺโม	กรรมการ
๑๙. พระมหาสุเทพ สุปัญฺธิโต	กรรมการ
๒๐. ศาสตราจารย์พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ	กรรมการ
๒๑. ศาสตราจารย์กิตติคุณอำไพ สุจริตกุล	กรรมการ

๒๒. นางสาวณัฏฐา สภาพงศ์	กรรมการ
๒๓. นายชัยวัฒน์ อัดพัฒน์	กรรมการ
๒๔. รองศาสตราจารย์ปรีชา วิหคโต	กรรมการ
๒๕. นายแหวนทอง บุญคำ	กรรมการ
๒๖. นางอุทุมพร มุลพรม	กรรมการ
๒๗. นางสาวมาลี โตสกุล	กรรมการ
๒๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย	กรรมการ
๒๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัสนิย์ วิหคโต	กรรมการ
๓๐. นางปราณี ปราบริปู	กรรมการ
๓๑. นางเมตตา ภิรมย์ภักดี	กรรมการ
๓๒. นางสาวภิรมย์ ศรีเพชร	กรรมการ
๓๓. นายสุชนา ศิริธัญญ์	กรรมการ
๓๔. นายเสนาะ เทียรทอง	กรรมการ
๓๕. นางสาวลิมา กลิ่นกุหลาบ	กรรมการ
๓๖. นางภิญญาพัชญ์ ปลาเก็ดทอง	กรรมการ
๓๗. นางสาวสุณีย์วรรณ ตั้งไพฑูรย์สกุล	กรรมการ
๓๘. นางสาวศศิวรรณ กำลังสินเสริม	กรรมการ
๓๙. นางเฉลิมขวัญ ดันเจริญ	กรรมการ
๔๐. นางวันเพ็ญ สุทธากาศ	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา

๑. พระศาสนโสภณ	ที่ปรึกษา
๒. พระธรรมวิมลโมลี	ที่ปรึกษา
๓. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายชินภัทร ภูมิรัตน)	ที่ปรึกษา
๔. รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์)	ที่ปรึกษา
๕. ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน (นางอ่องจิต เมธยะประภาส)	ที่ปรึกษา
๖. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า)	ที่ปรึกษา
๗. พระธรรมโกศาจารย์	ประธานกรรมการ
๘. พระเทพดิลก	กรรมการ
๙. พระเทพวิสุทธิกวี	กรรมการ
๑๐. พระราชสิทธิมุนี วิ.	กรรมการ
๑๑. พระสุธีวรญาณ	กรรมการ
๑๒. พระศรีธวัชเมธี	กรรมการ
๑๓. พระศรีคัมภีรญาณ	กรรมการ
๑๔. พระปัญญาชนนทมนี	กรรมการ
๑๕. พระครูปลัดสุวัฒนพรหมคุณ	กรรมการ
๑๖. พระครูวินัยธรวัลลก โกวิโล	กรรมการ

๑๗. พระสมุทร ถาวรธมฺโม	กรรมการ
๑๘. พระมหาวิชาญ สุวิชาโน	กรรมการ
๑๙. พระมหาพลอย ธมฺมทายาโท	กรรมการ
๒๐. พระมหาสุเทพ สุปญฺธิโต	กรรมการ
๒๑. ศาสตราจารย์พิเศษจางงัด ทองประเสริฐ	กรรมการ
๒๒. ศาสตราจารย์พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ	กรรมการ
๒๓. ศาสตราจารย์กิตติคุณสุนน อมรวิวัฒน์	กรรมการ
๒๔. รองศาสตราจารย์วิชัย วงษ์ใหญ่	กรรมการ
๒๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ท.บรรจบ บรรณรุจิ	กรรมการ
๒๖. รองศาสตราจารย์สุจิตรา อ่อนค้อม	กรรมการ
๒๗. ศาสตราจารย์จางงัด อดิวัฒนสิทธิ์	กรรมการ
๒๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิตร จันทโรสภา	กรรมการ
๒๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญมี แท่นแก้ว	กรรมการ
๓๐. นายศรชัย ท้วมมิตร	กรรมการ
๓๑. นายรังษี สุหนต์	กรรมการ
๓๒. นายทรงวิทย์ แก้วศรี	กรรมการ
๓๓. นายสุชญา ศิริธัญญกร	กรรมการ
๓๔. นางบุญเรือน เทียรทอง	กรรมการ
๓๕. นางสุนันท์ สินธพานนท์	กรรมการ
๓๖. นางแมนเดือน สุขบำรุง	กรรมการ
๓๗. นางสาวศศิวรรณ กำลังสินเสริม	กรรมการ
๓๘. นายชวลิต สุวรรณเวโช	กรรมการ
๓๙. นางเฉลิมขวัญ ตันเจริญ	กรรมการ
๔๐. นางวันเพ็ญ สุทธากาศ	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่กำหนดหลักการ โครงสร้างเนื้อหา เรียบเรียง ตรวจสอบ และบรรณาธิการ
ต้นฉบับหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการให้รางวัลหรือ
ค่าตอบแทนผู้จัดทำหลักสูตร หรือสื่อการเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๒
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายชื่อคณะผู้จัดทำต้นฉบับหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา
ระดับประถมศึกษา

ที่ปรึกษา

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
(พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ศ.)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายชินภัทร ภูมิรัตน)
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์)
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
(นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า)

ผู้เขียน

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ศ.
พระสุธีรญาณ (ณรงค์ จิตฺตโสภโณ) รศ.
พระมหาสุเทพ สุปญฺติโต
ศาสตราจารย์กิตติคุณอำไพ สุจริตกุล
รองศาสตราจารย์สุจิตรา อ่อนค้อม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนธ์ณีย์ วิหคโต
นางปราณี ปราบริปู
นางสาวภิรมย์ ศรีเพชร
นางอุทุมพร มุลพรม
พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมฺมาปณฺโณ) รศ.
พระสมุทร ถาวรธมฺโม ผศ.
ศาสตราจารย์พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ
นางสุนทรณ์ สภาพงศ์
นางสาวมาลี ไตสกุล
นายสุชญา ศิริธัญญกร
นายเสนาะ เทียรทอง
นางวันเพ็ญ สุทธากาศ
นางสิริมา กลิ่นกุหลาบ

บรรณาธิการ

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมคุณ (อินศร จินฺตาปณฺโณ)
พระธวัชชัย ถาวรธมฺโม
พระมหาสุเทพ สุปญฺติโต
รองศาสตราจารย์ปรีชา วิหคโต
นางอุทุมพร มุลพรม
นายเสนาะ เทียรทอง
นางสิริมา กลิ่นกุหลาบ
นางสาวศศิวรรณ กำลังสินเสริม
นางวันเพ็ญ สุทธากาศ
พระสมุทร ถาวรธมฺโม ผศ.
พระมหาดวิธ กลฺยาณธมฺโม
ศาสตราจารย์พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ
นางสุนทรณ์ สภาพงศ์
นางสาวมาลี ไตสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนธ์ณีย์ วิหคโต
นางปราณี ปราบริปู
นายสุชญา ศิริธัญญกร

บรรณาธิการจัดพิมพ์

นางปราณี ปราบริปู
นางเฉลิมขวัญ ดันเจริญ

ศิลปินและภาพประกอบ

นางประภาสินี เจริญสกุลชัยพร
นายกอบสิน ชื่นเจริญ
นางสาวอ้อมใจ เจริญวงษ์
นางสาวพจมาน กาญจนवास
นายสมคิด เจริญสกุลชัยพร
นายสุมิตร ชื่นแข่ง
นายอดุลย์ กล้านาค

ผู้แต่งเพลงในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

พระครูอุดมธรรมวาที

เพลง เบญจางคประดิษฐ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณอำไพ สุจริตกุล

เพลง เจริญเมตตา

เพลง ตบแผละฝึกสติ

สมาชิกกลุ่ม ๕ ค่ายศิลปะเด็กพิเศษ “Art for All” รุ่นที่ ๑ ปี ๒๕๔๒

เพลง สติ

เชื้อเพื่อภาพประกอบ

โรงเรียนพินุลอุปถัมภ์

ขอขอบคุณ

ผู้อำนวยการโรงเรียนพินุลอุปถัมภ์

(นางสุนนา ใจถึง)

หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา

(นายปรีดา ธารารมย์)

นางทัศนีย์ สุตรประจัน

นักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนพินุลอุปถัมภ์

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำหนังสือเรียน รายวิชา
พื้นฐาน **พระพุทธศาสนา** ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑ กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน